

CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW LUDZKICH DLA POWIATU GORLICKIEGO

Dokument został opracowany przy współpracy firmy doradztwa personalnego
Advisory Group TEST Human Resources
dla Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie
w ramach Projektu
„Partnerstwo na rzecz świadczenia usług dla inwestorów pozyskujących kadry
oraz usług outplacementowych”
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

*Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego
w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013*

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie

Dokument powstał w ramach Projektu „Partnerstwo na rzecz świadczenia usług dla inwestorów pozyskujących kadry oraz usług outplacementowych” realizowanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie. Poniższa charakterystyka zasobów ludzkich jest odpowiedzią na potrzebę usystematyzowania danych obrazujących potencjał drzemący w kadrach powiatu gorlickiego.

Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie dostarcza profesjonalnych i systemowych informacji o rynku pracy. Corocznie wydaje Regionalny Plan Działania na Rzecz Zatrudnienia oraz dokonuje Oceny Sytuacji na Rynku Pracy Województwa Małopolskiego.

WUP Kraków posiada informacje, które Małopolanie mogą wykorzystać, aby zwiększyć swoje kompetencje i kwalifikacje. Doradcy zawodowi Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie świadczą usługi z zakresu poradnictwa zawodowego dla dorosłych i młodzieży wchodzącej na rynek pracy.

WUP Kraków dysponuje również środkami, które można pozyskać na realizację przedsięwzięć z zakresu rozwoju zasobów ludzkich. Możliwe jest to dzięki pełnieniu w województwie małopolskim funkcji **Institucji Wdrażającej** (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013.

Więcej na stronach

www.wup-krakow.pl

www.pokl.wup-krakow.pl

1. PROFIL SPOŁECZNO – GOSPODARCZY POWIATU (NA TLE WOJEWÓDZTWA)

A. Podstawowe dane na temat województwa małopolskiego

Województwo małopolskie położone jest na południowym wschodzie Polski. Jest jednym z najmniejszych regionów Polski. Pod względem powierzchni, która wynosi 15 108 km², zajmuje 12 pozycję wśród 16 województw Polski. Od zachodu graniczy z województwem śląskim, od północy ze świętokrzyskim, od wschodu z podkarpackim, a od południa z Republiką Słowacką. Przez obszar Małopolski wiodą ważne szlaki komunikacyjne ze wschodu na zachód oraz z północy na południe.

Małopolska składa się z 19 powiatów ziemskich (bocheński, brzeski, chrzanowski, dąbrowski, gorlicki, krakowski, limanowski, miechowski, myślenicki, nowosądecki, nowotarski, olkuski, oświęcimski, proszowicki, suski, tarnowski, tatrzański, wadowicki, wielicki) oraz trzech miast na prawach powiatów grodzkich (Kraków, Nowy Sącz, Tarnów).

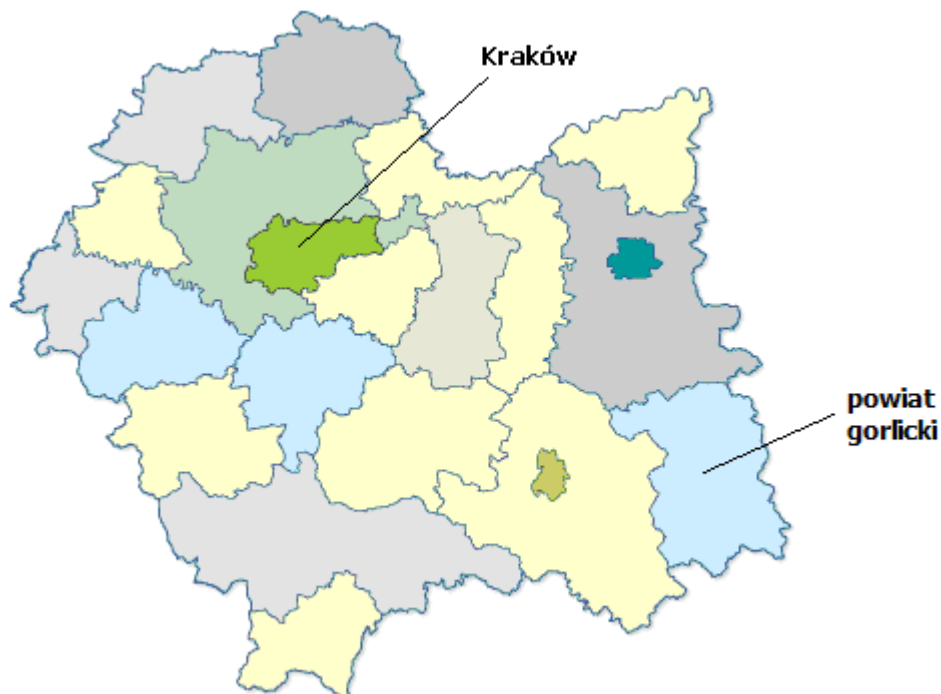
Pod względem liczby mieszkańców (3 mln 293 tys. osób)¹ województwo znajduje się na 4 miejscu w Polsce. Gęstość zaludnienia jest tu jedną z najwyższych w kraju (małopolskie – 217 osób/km², średnia krajowa – 122 osób/km²).²

¹ GUS, 2009 rok

² GUS, 2009 rok

B. Lokalizacja powiatu gorlickiego na mapie województwa małopolskiego

Rysunek 1. Mapa województwa małopolskiego z wyszczególnieniem powiatu gorlickiego

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w Krakowie

C. Położenie, powierzchnia, podział administracyjny powiatu gorlickiego

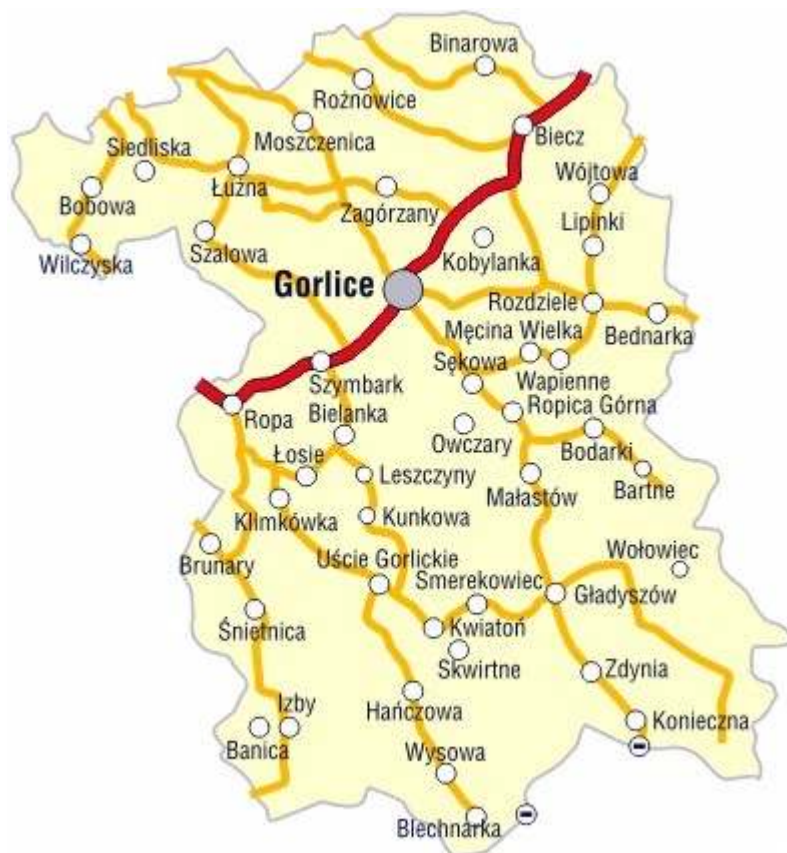
Powiat gorlicki zlokalizowany jest w południowo-wschodniej części Małopolski. Od zachodu graniczy z powiatem nowosądeckim, od północy z powiatem tarnowskim, od wschodu z powiatem jasielskim, a od południa z Republiką Słowacji. Siedzibą powiatu jest miasto Gorlice.

Powierzchnia powiatu gorlickiego wynosi 967,36 km², co stanowi 6,4% Małopolski. Jest piątym, co do wielkości powiatem w województwie małopolskim. W jego skład wchodzi 91 miejscowości i zamieszkuje go ponad 106 000 mieszkańców.

Powiat składa się z dziesięciu gmin:

- jednej gminy miejskiej (Gorlice);
- dwóch gmin miejsko-wiejskich (Biecz, Bobowa);
- siedmiu gmin wiejskich (Gorlice, Lipinki, Łużna, Moszczenica, Ropa, Sękowa, Uście Gorlickie).

Rysunek 2. Podział administracyjny powiatu gorlickiego

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w Krakowie

D. Cechy charakterystyczne

Powiat gorlicki rozwija się przede wszystkim w dwóch kierunkach – w obszarze nowoczesnego, **proekologicznego przemysłu** oraz **turystyki**. Gorlice stanowią centrum **przemysłu naftowego, maszynowego** oraz **drzewnego**. Mieści się tu obszar przemysłowy o powierzchni 21,1 ha, który podlega **Specjalnej Strefie Ekonomicznej EURO-PARK MIELEC**. Strefa zlokalizowana jest przy drodze krajowej nr 28: Wadowice – Nowy Sącz – Krosno – Przemyśl. Do chwili obecnej inwestorom udostępniono już 17,41 ha.

Teren powiatu gorlickiego jest bogaty w złoża ropy naftowej (czynnych 9 złóż), gazu ziemnego (czynnych 6 złóż) oraz ilastych surowców ceramiki budowlanej. To właśnie na tym obszarze powstała pierwsza na świecie kopalnia ropy naftowej w Siarach. Gorlice będąc jedną z kolebek **przemysłu naftowego** skupiają wiele zakładów związanych z tym przemysłem. W powiecie pozyskuje się ponadto surowce naturalne żwir, kamień oraz drewno. Zakłady przemysłowe zlokalizowane są we wschodniej, przemysłowej części Gorlic – Glinik Mariampolski: Fabryka Maszyn "GLINIK" S.A., Przedsiębiorstwo Materiałów Izolacyjnych "MATIZOL"

S.A., Gorlickie Przedsiębiorstwo Przemysłu Drzewnego "FOREST" Sp. z o. o., "POLMOCON" Sp. z o. o., "VELIMAT Saint - Gobain Polska", "GÓR - STAL" Sp. z o. o., "SEVERT POLSKA" Sp. z o. o.

Powiat gorlicki charakteryzuje ponad 40% zalesienie terenu. Występują tu głównie buk, jodła, modrzew, dąb i jawor. W powiecie dominuje **rolnictwo**. Największy obszar rolniczy powiatu zajmują zboża, następnie ziemniaki, mniejszy kukurydza, pozostałe uprawy zajmują już niewielkie powierzchnie.

Rejon powiatu gorlickiego jest terenem bardzo **atrakcyjnym turystycznie**, zarówno ze względu na bogactwa naturalne, jak i na zabytki kulturalne i historyczne. Powiat leży na terenie górzystym, wśród łagodnych stoków Beskidu Niskiego, na jego terenie znajduje się Magurski Park Narodowy. Występują tu naturalne źródła **wód mineralnych**. Do jednych z najbardziej znanych miejscowości uzdrowiskowych zalicza się Wysową-Zdrój (szczawy wodorowęglanowo-chlorkowo-sodowe) oraz Wapienne (słabo mineralizowane wody siarczkowe). Inne atrakcje turystyczne stanowią między innymi Stadnina Koni Huculskich „Gładyszów - Regetów”, jezioro Klimkówka, wyciągi narciarskie i nartostrada na stokach Magury Małastowkiej.

Charakterystyczna dla Ziemi Gorlickiej jest też mnogość kilkusetletnich **drewnianych kościołów**, spośród których dwa (w Sękowej i Binarowej) wpisane zostały na listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO, oraz ogromna, zabytkowa nekropolia żołnierska na dominującej nad miastem Górze Cmentarnej, pozostałość po „Bitwie pod Gorlicami” z czasów I wojny światowej. Warto wspomnieć również o jednym z najstarszych miast południowo-wschodniej Polski – Bieczu, który ze względu na swoją bogatą historię i liczne zabytki, często nazywany jest „perłą Podkarpacia” lub „małym Krakowem”.

Niestety, dla powiatu gorlickiego charakterystyczne są również **wysokie bezrobocie** oraz **stosunkowo niskie płace** w porównaniu do przeciętnych zarobków na terenie województwa małopolskiego. Na terenie powiatu swój oddział posiada Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, umożliwiając mieszkańcom kształcenie się na dwóch kierunkach. Wydaje się jednak, że większość młodych ludzi decyduje się na studia poza granicami powiatu, głównie w Krakowie, a duża część z nich do ojczystych stron już nie wraca, znajdując zatrudnienie w innych rejonach kraju.

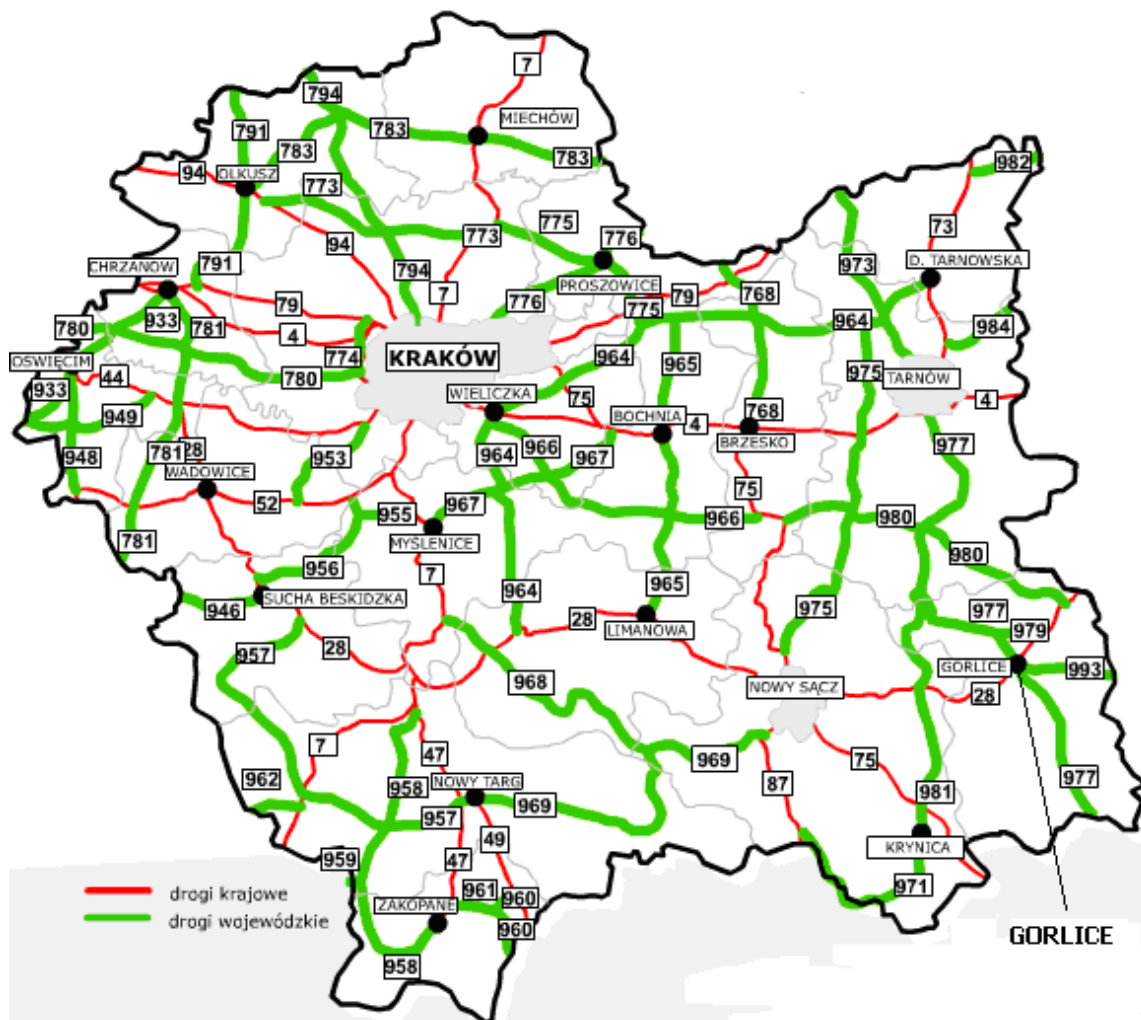
E. Infrastruktura drogowa

Przez powiat gorlicki przebiegają drogi, które charakteryzują się występowaniem dużej ilości ostrych łuków, stromych podjazdów i zjazdów, a przy tym wszystkim, są to najczęściej drogi wąskie o złej nawierzchni. Wiele odcinków dróg przebiega w bezpośrednim sąsiedztwie rzek. Ponadto, występują liczne wąskie mostki o małej nośności posiadające złą nawierzchnie.

Teren powiatu gorlickiego przecinają:

- droga krajowa:
 - nr **28** – Zator - Wadowice - Nowy Sącz - Gorlice - Biecz - Jasło - Krosno - Sanok - Medyka;
- drogi wojewódzkie:
 - nr **977** – Tarnów - Gromnik - Gorlice - Konieczna;
 - nr **979** – Moszczenica – Zagórzany;
 - nr **980** – Biecz – Jurków;
 - nr **981** – Zborowice – Krynica;
 - nr **993** – Gorlice - Folusz - Nowy Żmigród - Dukla.

Rysunek 3. Drogi krajowe i wojewódzkie w Małopolsce

Źródło: Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie, <http://www.zdw.krakow.pl/index.php/drogi/mapy>, 2010

Linie kolejowe:

- nr **96**
- nr **108** – Stróże – Krościenko
- nr **110**

Na obszarze powiatu (gmina Uście Gorlickie), znajduje się polsko — słowackie drogowe przejście graniczne Konieczna.

Gorlicka strefa ekonomiczna posiada dobrą komunikację drogową z uwagi na położenie przy obwodnicy Gorlic, będącej również drogą łączącą Nowy Sącz z Krosnem oraz województwo małopolskie z podkarpackim. Strefa zlokalizowana jest 3 km od stacji kolejowej przy trasie Tarnów – Krosno, 55 km od przejścia granicznego ze Słowacją w Barwinku (28 km od przejścia granicznego dla ruchu osobowego w Koniecznej), 220 km od przejścia granicznego z Ukrainą w Medyce, 155 km od międzynarodowego portu lotniczego w Krakowie – Balicach. W obrębie miasta Gorlice występuje dogodne połączenie z rejonami prowadzonej aktywności gospodarczej i handlowej. Miejsca te są dostępne zarówno dla pieszych, jak i dla samochodów osobowych i dostawczych.

2. WNIOSKI I PROPOZYCJE ODNOŚNIE KIERUNKÓW ROZWOJU GOSPODARCZEGO (NAPŁYWU INWESTYCJI) W KONTEKŚCIE CHARAKTERYSTYKI LOKALNEGO RYNKU PRACY

WNIOSKI:

Cechy charakterystyczne zasobów ludzkich regionu gorlickiego:

- jeden z najmniej zaludnionych powiatów ziemskich województwa – **111 os/km²**
- średni poziom współczynnik feminizacji – **103** kobiety na 100 mężczyzn;
- najliczniejsza grupa osób w wieku produkcyjnym – **62,3%**;
- wskaźnik obciążenia ekonomicznego – **59,8**;
- wzrost ludności powiatu – zarówno kobiet i mężczyzn – obecnie około **106 799** mieszkańców;
- dodatni przyrost naturalny;
- przewaga mieszkańców wsi (stanowią oni 66,4% ludności);
- młode społeczeństwo, najliczniejsze w powiecie są grupy wiekowe pomiędzy **20 a 24 rokiem życia**;
- średnie miesięczne wynagrodzenie brutto stanowiące 78,9% przeciętnego wynagrodzenia w Polsce;
- dwa sektory zatrudniające największą liczbę osób – usługi (**39%**) oraz rolniczy (**35%**);
- handel i administracja publiczna – generowały najwięcej miejsc pracy;
- wysoka stopa bezrobocia – **16,8%**;
- wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych;
- wskaźnik przedsiębiorczości – **62,65**;
- wskaźnik aktywności zawodowej – **43,33%**.

PROPOZYCJE:

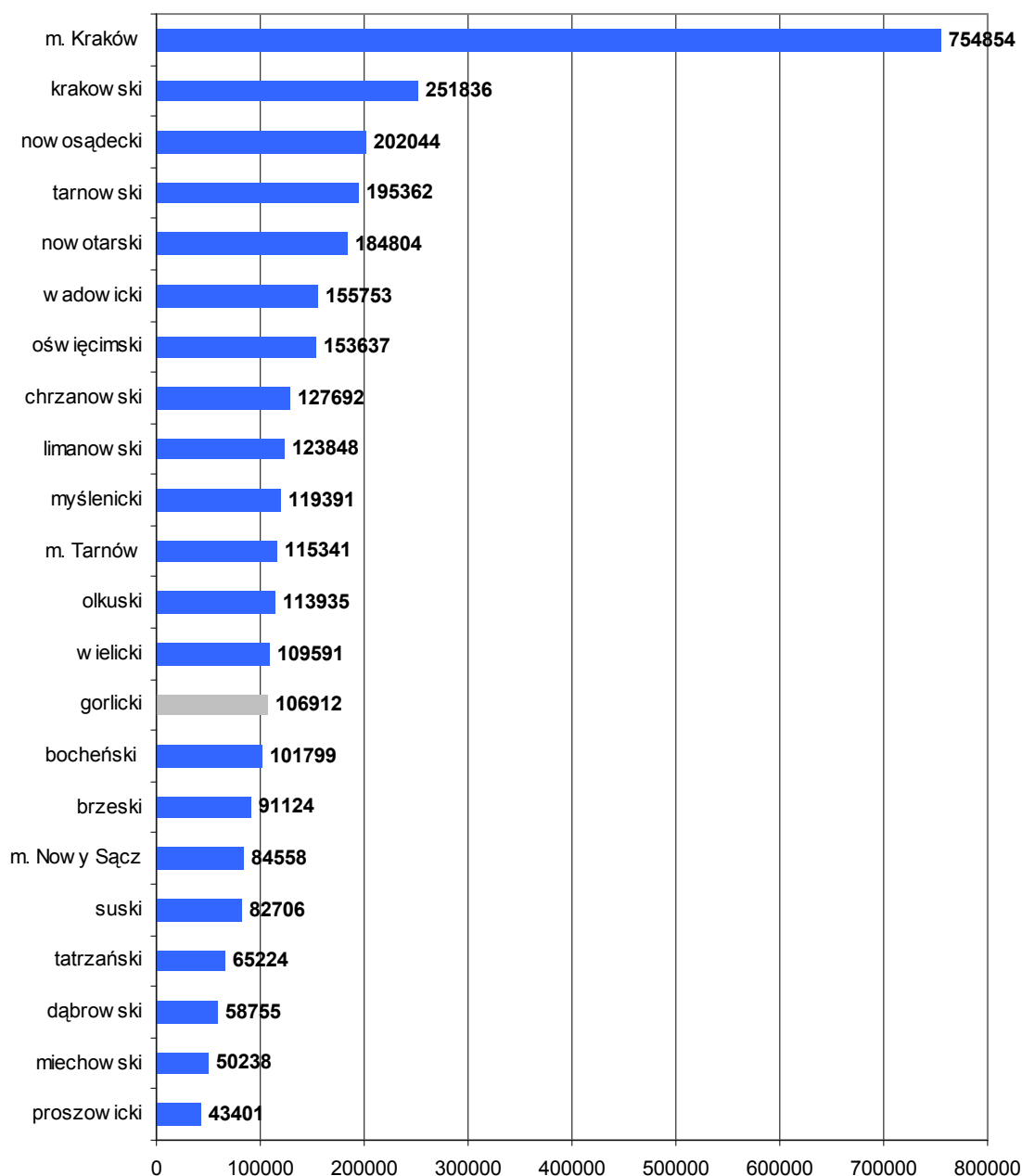
- pozyskanie inwestorów strategicznych dla kluczowych zakładów przemysłowych powiatu (m.in. Zakład Maszyn Górniczych "GLINIK" Sp. z o.o.);
- odrodzenie przemysłu naftowego;
- przyciągnięcie do powiatu inwestorów z branży IT;
- nieustanne inwestowanie w infrastrukturę drogową;
- promocja spedycji i przedsiębiorstw zaplecza magazynowo-transportowego z uwagi na dobrą lokalizację Gorlic oraz wspieranie ich rozwoju;
- rozwój branży turystycznej i międzynarodowa promocja regionu oraz produktów regionalnych;
- rozwój drobnej przedsiębiorczości w zakresie usług, produkcji, outsourcingu;
- wspomaganie lokalnych firm w zakresie ekspansji sprzedażowej na rynki zagraniczne;

- reinwestycje w sport rekreacyjny i wyczynowy oraz kulturę;
- promocja i edukacja w zakresie pozyskiwania środków EFS przez lokalne przedsiębiorstwa;
- nawiązywanie partnerstwa z zagranicznymi miastami.

3. ZASOBY LUDZKIE W POWIECIE GORLICKIM

A. Informacje demograficzne ogólne

Wykres 1. Ludność województwa małopolskiego według powiatów w 2009 roku

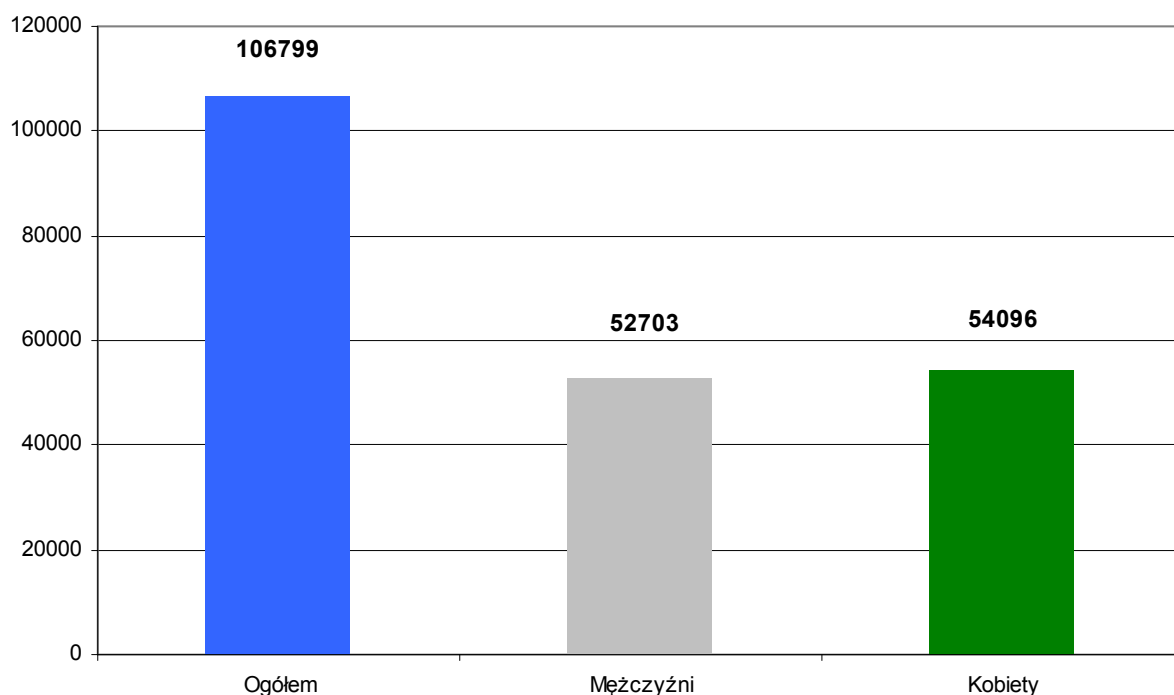

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na bazie danych GUS, 2009

Powiat gorlicki zamieszkiwany jest przez 106 799 osób³, z czego przeszło 32% to mieszkańcy miast. Gorliczanie stanowią około 3,24% mieszkańców Małopolski. Opisywany powiat charakteryzuje się jednym z najmniejszych wskaźników gęstości zaludnienia – 111 os/km². Dla porównania najwyższa średnia gęstość zaludnienia wśród powiatów ziemskich województwa małopolskiego przypada na powiat oświęcimski – 378 os/km², najniższa – powiat miechowski 74 os/km², w Małopolsce wskaźnik ten wynosi 214 os/km², a w kraju 124 os/km².

W powiecie gorlickim na 100 mężczyzn przypadają 103 kobiety, strukturę płci można więc ocenić jako zrównoważoną.

Wykres 2. Ludność według płci w powiecie gorlickim w 2008 roku

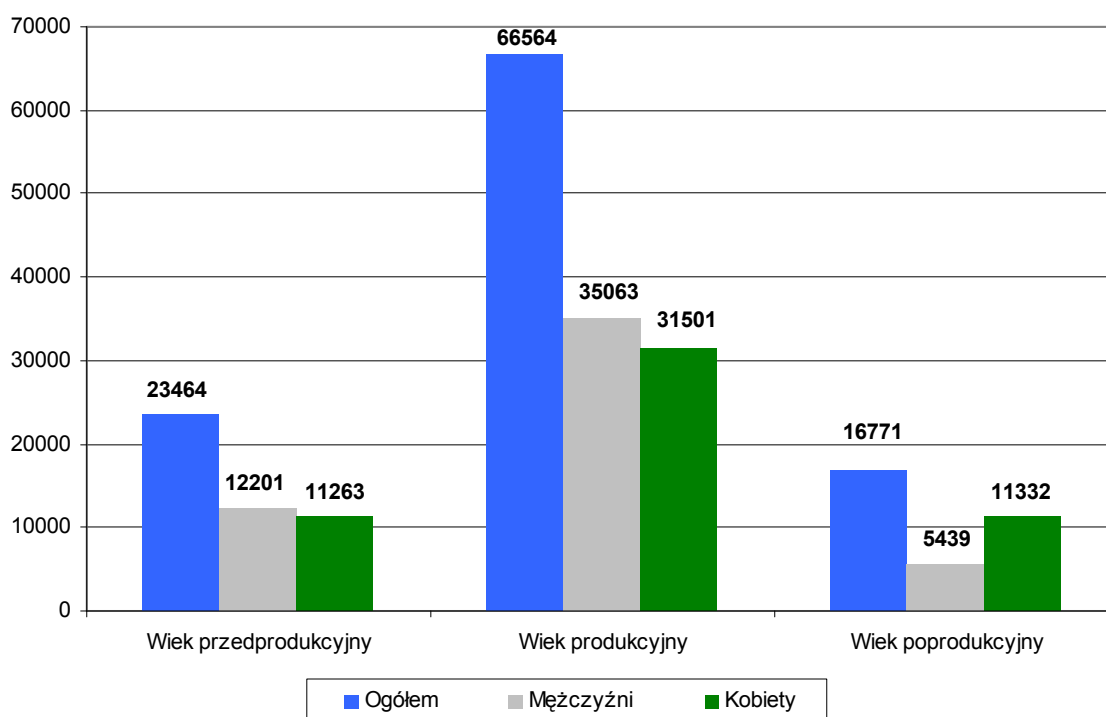
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Ludność powiatu gorlickiego to społeczeństwo **stosunkowo zaawansowane wiekiem**. Średnia wieku wynosi tutaj 37 lat, a mediana wieku jest równa 36. Najliczniejsze w powiecie są grupy wiekowe pomiędzy 20 a 24 rokiem życia. Co ciekawe w grupach wiekowych pomiędzy 0 a 54 lat liczebnie przeważają mężczyźni, natomiast cecha ta zmienia się w grupach wiekowych 55 i więcej. W przedziale wiekowym 85 lat i więcej liczebność kobiet przewyższa liczebność mężczyzn trzykrotnie.

³ GUS, dane z grudnia 2008

Atutem powiatu gorlickiego jest stosunkowo duży odsetek ludności zdolnej do pracy. Osoby w wieku przedprodukcyjnym w 2008 roku stanowiły 22% ludności regionu. Dla przykładu udział osób w wieku przedprodukcyjnym w Małopolsce wynosił w badanym okresie 16,8%, podczas gdy w Polsce 15,8%. Najliczniejsza była grupa osób w **wieku produkcyjnym (62,3% w 2008 roku)**, a więc mężczyźni pomiędzy 18 a 64 i kobiety między 18 a 59 rokiem życia, przy czym mężczyźni nieznacznie dominowali w grupie wiekowej przedprodukcyjnej i produkcyjnej, kobiet natomiast znacznie więcej niż mężczyzn było w grupie wiekowej poprodukcyjnej.

Wykres 3. Struktura wiekowa ludności powiatu gorlickiego według płci w 2008 roku

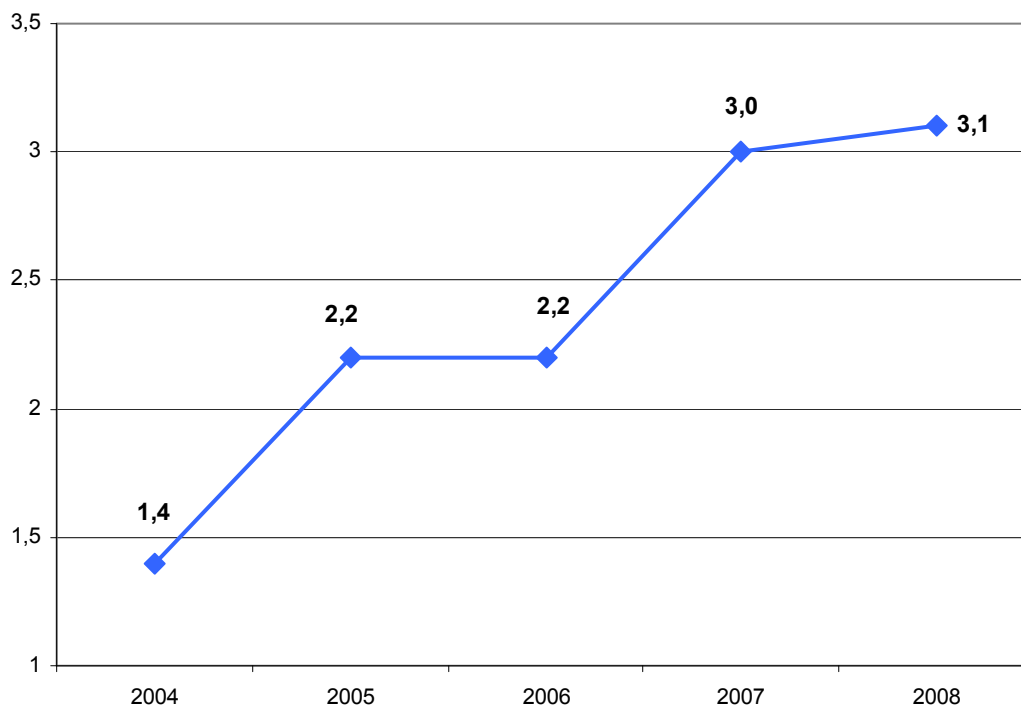

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Wskaźnik obciążenia ekonomicznego dla powiatu gorlickiego, a więc liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym, dla powiatu gorlickiego w 2009 roku wynosił **59,8**. Wartość ta była nieco wyższa niż wskaźnik dla całego województwa, gdzie wynosił on w 2009 roku 57,1. Wskaźnik ten dla powiatu gorlickiego charakteryzuje trend malejący (od 63,0 w 2006 roku, 61,5 w 2007, 60,4 w 2008 do 59,8 w 2009 roku), będący wynikiem sukcesywnego powiększania się liczby osób w wieku produkcyjnym. Równocześnie obserwuje się spadek ilości osób w wieku przedprodukcyjnym, związany z niską liczbą urodzeń. Systematycznie wzrasta też liczba osób po 65 roku życia (60 roku życia w przypadku kobiet), co można tłumaczyć wydłużaniem się średniej długości życia. Wszystkie te czynniki wpływają na podwyższanie się średniego wieku mieszkańców powiatu. Ogólnie jednak wzrost liczby ludności

w wieku produkcyjnym przewyższa wzrost ilości mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym, co przesądza o korzystnej, spadkowej tendencji wskaźnika obciążenia ekonomicznego w powiecie gorlickim w ostatnich latach.

Wykres 4. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w powiecie gorlickim w latach 2004 - 2008

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2004 - 2008

Powiat gorlicki charakteryzuje stosunkowo stabilna liczba ludności na przestrzeni kilku ostatnich lat. W 2008 roku przyrost naturalny był dodatni (**3,1**) i kształtował się na poziomie wyższym niż średni przyrost naturalny dla województwa małopolskiego (wynoszący 2,2 w roku 2008) oraz dla całego kraju (0,9 w roku 2008). Od 2004 roku obserwuje się tendencję wzrostową tego wskaźnika na terenie powiatu gorlickiego.

Czynnikami wpływającymi na spadek lub przyrost ludności są także migracje, zarówno na pobyt stały, jak i czasowy. Głównymi przyczynami stałych migracji są sprawy rodzinne (m.in. zawieranie małżeństw) oraz chęć poprawy warunków mieszkaniowych, zaś czasowych zmiana pracy lub nauka. Dynamikę procesów migracyjnych w powiecie gorlickim przedstawiają tabele 1 i 2.

Tabela 1. Migracje wewnętrzne ludności powiatu gorlickiego na pobyt czasowy w 2008 roku

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt czasowy w 2008 r.			
Zameldowani na pobyt czasowy	Czasowo nieobecni w miejscu stałego zameldowania	Saldo	
		ogółem	na 1000 ludności
1348	2630	-1282	-12

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Tabela 2. Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności powiatu gorlickiego na pobyt stały w 2008 roku

Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały w 2008 r.			
Napływ ogółem	Odływ ogółem	Saldo migracji	
		ogółem	na 1000 ludności
936	1053	-117	-1,1

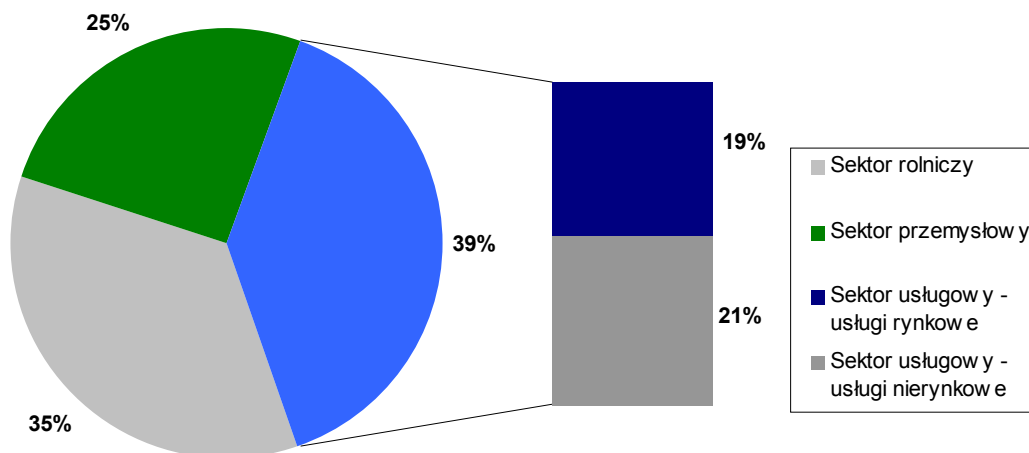
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Ważnym miernikiem, charakteryzującym przebieg procesów demograficznych, jest **saldo migracji stałej**, liczone na podstawie zameldowań i wymeldowań ludności na pobyt stały. Wskaźnik ten dla powiatu gorlickiego w roku 2008 pozostawał ujemny, na poziomie **-1,1**, a więc niższym zarówno od salda migracji stałej zarówno dla województwa małopolskiego (0,7) jak i dla Polski (-0,4). Oznacza to przewagę odpływu ludności z powiatu, co wskazywać może na dosyć niską atrakcyjność zamieszkiwania na tym terenie.

Również **saldo migracji na pobyt czasowy** było dla powiatu gorlickiego niekorzystne, wynosząc **-12** w analizowanym okresie czasu. Wskazuje to na przewagę osób czasowo nieobecnych w miejscu stałego zamieszkania nad liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy w tym powiecie według stanu na 2008 rok. Prawdopodobnie wiązać to należy z wyjazdami młodych ludzi uczących się do dużych ośrodków akademickich, głównie Krakowa, a także z poszukiwaniem pracy poza granicami powiatu gorlickiego, spowodowanym bardzo wysokim bezrobociem i stosunkowo niskimi płacami na terenie powiatu.

B. Rynek pracy

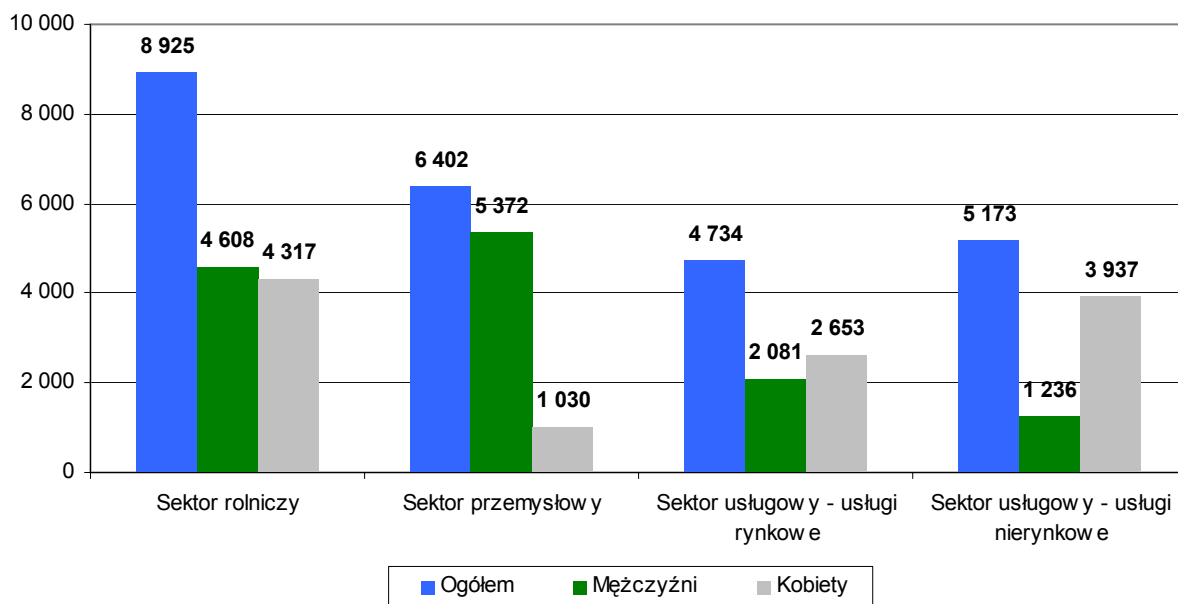
Wykres 5. Pracujący według sektorów ekonomicznych w powiecie gorlickim w 2008 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

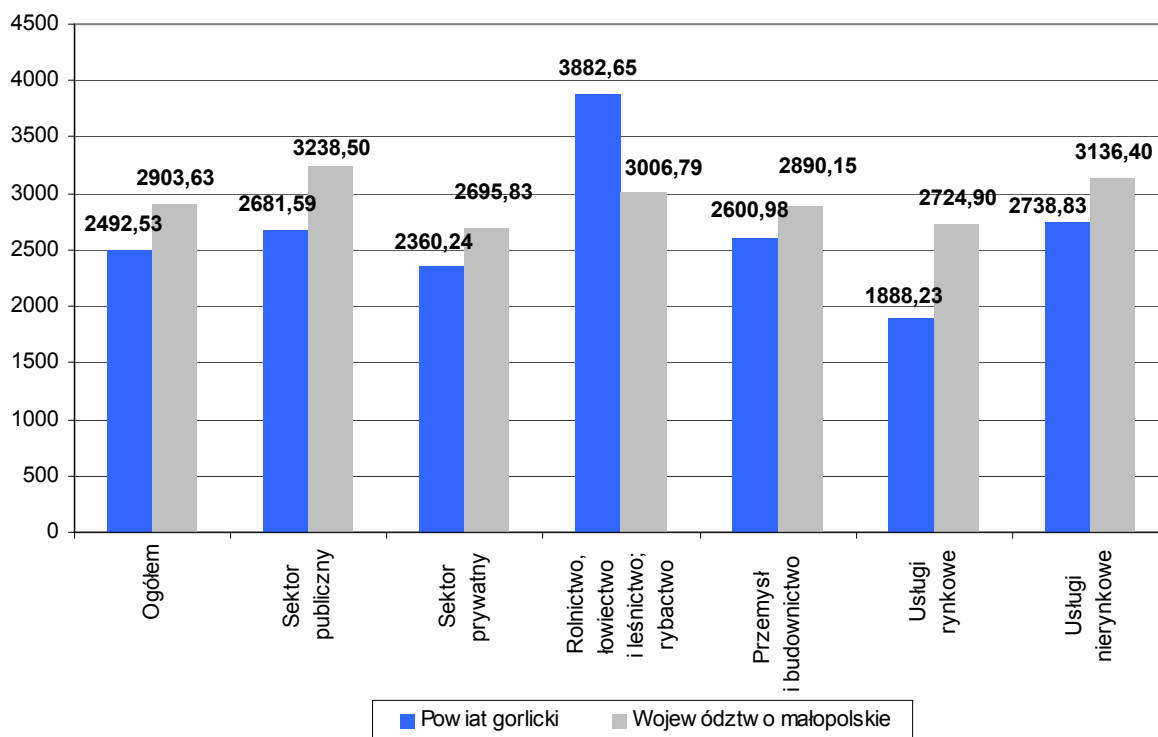
Struktura pracujących według sektorów działalności na przestrzeni ostatnich lat praktycznie nie uległa zmianie. W powiecie gorlickim najwięcej osób (9 907 osób) pracuje w **sektorze usług. Sektor usług nierynkowych**, obejmujący takie sekcje jak „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne”, „Edukacja” oraz „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, zatrudniał 21% wszystkich pracujących, licząc 5 173 osoby. Następujące grupy: „Handel i naprawy”, „Hotele i restauracje”, „Transport, gospodarka magazynowa i łączność”, „Pośrednictwo finansowe”, „Obsługa nieruchomości i firm”, „Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała”, zalicza się do **sektora usług rynkowych**, w którym odnotowano zatrudnienie 4 734 osób, co daje 19% wszystkich pracujących w powiecie gorlickim. Charakterystycznym dla tego sektora jest fakt, iż w większej mierze pracownikami usług rynkowych oraz nierynkowych są kobiety - 6 590 osób. Drugim co do ilości zatrudnianych osób jest **sektor rolniczy** (8 925 osób, zaledwie 4% mniej zatrudnianych osób niż w sektorze usług). Grupuje on następujące sekcje: „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo” oraz „Rybnictwo”. Proporcja pracujących kobiet w stosunku do mężczyzn w sektorze rolniczym jest wyrównana (48,4% do 51,6%). **Sektor przemysłowy**, w skład którego wchodzi sekcje „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę” oraz „Budownictwo” stworzył miejsca pracy dla 25% ludności pracującej, czyli dla 6 402 mieszkańców powiatu gorlickiego. Grupa pracowników sektora przemysłowego zdominowana jest przez płęć męską. W sektorze tym pracuje 5 372 mężczyzn, przy liczbie zatrudnionych kobiet równej 1 030 osób.

Wykres 6. Ilość zatrudnionych w poszczególnych sektorach według płci w powiecie gorlickim w 2008 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

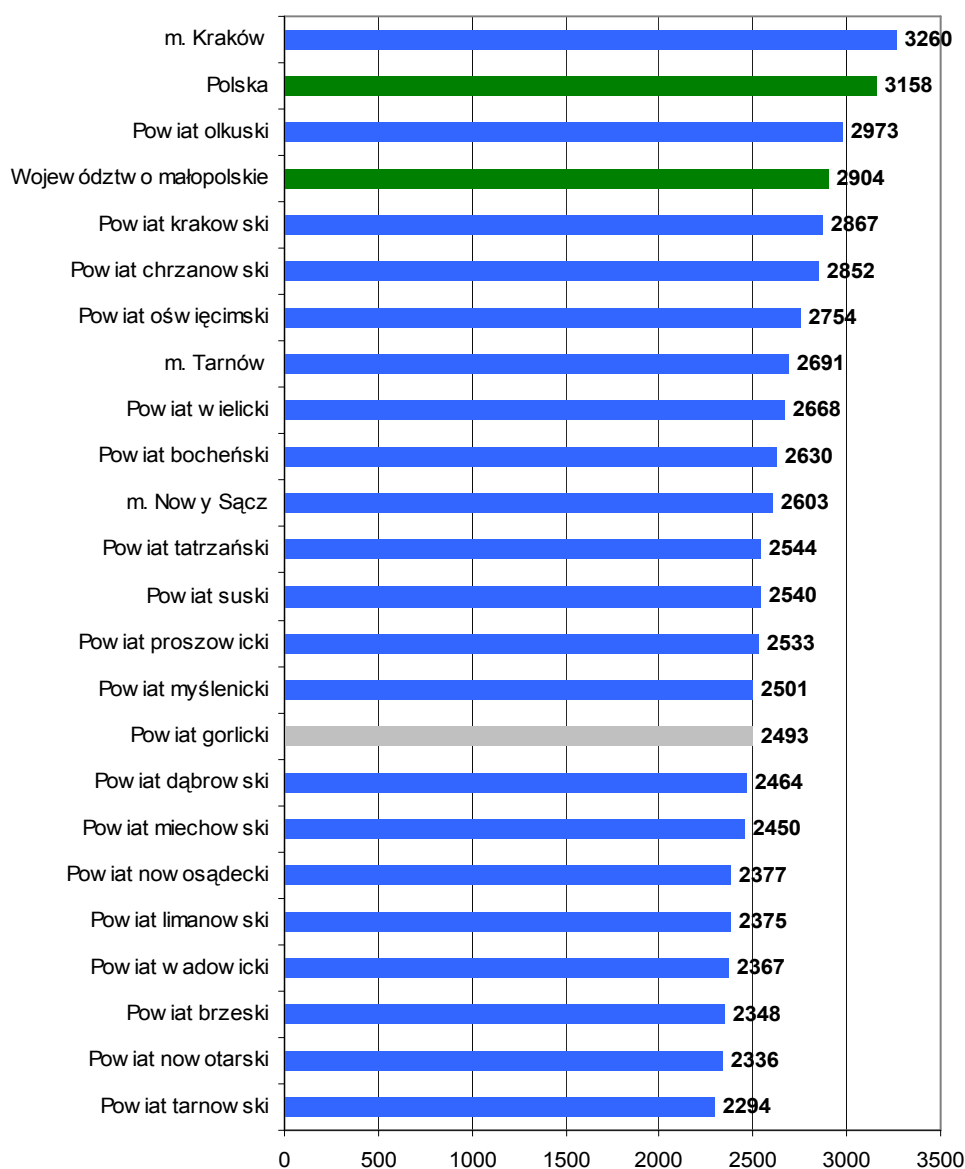
Wykres 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w złotych według sektorów – dane za rok 2008

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie, 2008

W porównaniu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w poszczególnych sektorach w powiecie gorlickim do przeciętnych wynagrodzeń w województwie małopolskim, okazuje się, że mieszkańcy powiatu gorlickiego mogą liczyć na wynagrodzenia niższe od średniej wojewódzkiej w niemal każdym sektorze. Wyjątek stanowi jedynie sektor „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, rybactwo”, gdzie miesięczne pensje mieszkańców powiatu gorlickiego o ponad 875 zł przewyższają średnie wynagrodzenie w tym sektorze w województwie.

Wykres 8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie [zł brutto] na koniec 2008 roku w powiecie gorlickim na tle innych powiatów Małopolski, województwa małopolskiego oraz Polski⁴

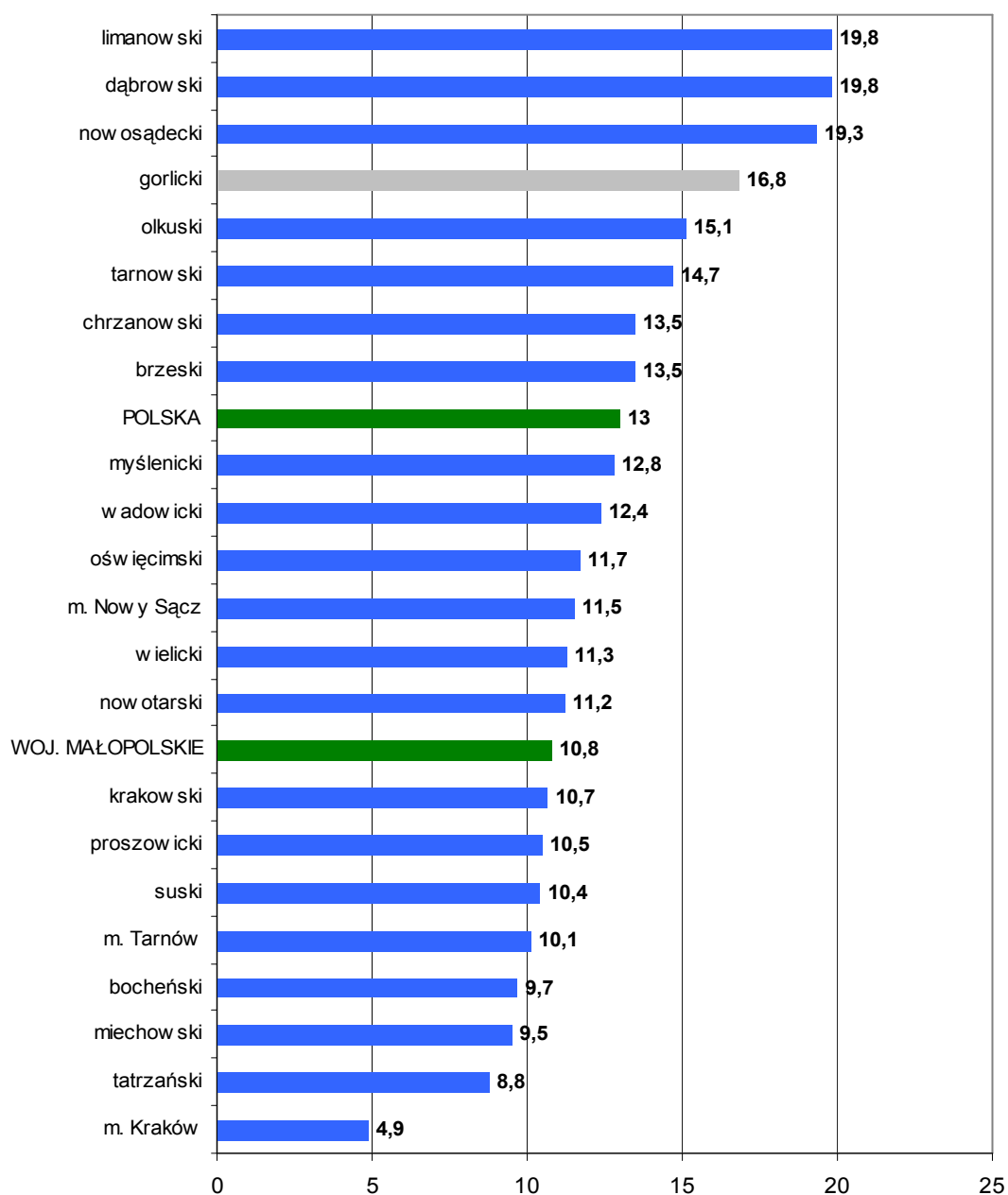

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

⁴ Wartości nie obejmują danych dla podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji.

Ze względu na wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia powiat gorlicki uplasował się na 14 miejscu wśród wszystkich jednostek terytorialnych województwa, wynosząc 2 493 zł. Najniższe wynagrodzenie odnotowano w powiecie tarnowskim (2 294 zł), najwyższe zaś w mieście Krakowie (3 260 zł). Na koniec 2008 roku przeciętne miesięczne wynagrodzeni w powiecie stanowiło 78,9% przeciętnego wynagrodzenia w Polsce i 85,8% przeciętnego wynagrodzenia w województwie małopolskim.

Wykres 9. Ranking powiatów województwa małopolskiego według stopy bezrobocia – stan na luty 2010 [w %]

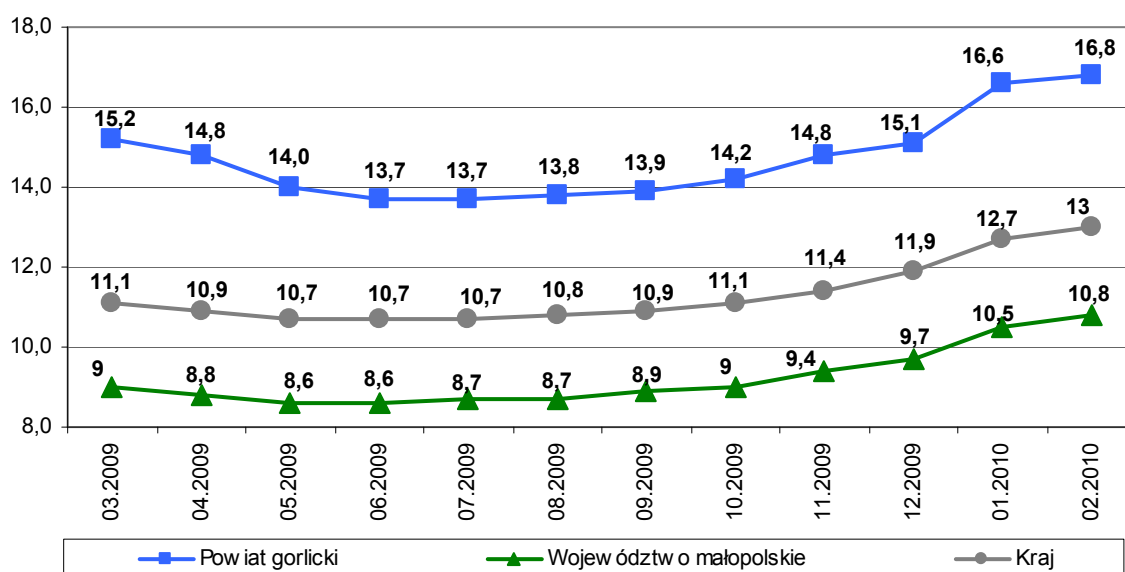

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2010

Powiat gorlicki znajduje się na czwartym miejscu wśród powiatów Małopolski pod względem stopy bezrobocia, która na koniec lutego 2010 roku wyniosła 16,8%. Jest to poziom znacznie wyższy (o 6 punktów procentowych) niż średnia stopa bezrobocia dla województwa małopolskiego, a także wyższy niż średnia krajowa, wynosząca 13% w badanym okresie. W powiatach z najwyższą stopą bezrobocia bezrobocie ma charakter bardziej strukturalny, a nie indywidualny, nie zależy więc mocno od kwalifikacji i indywidualnych starań bezrobotnego. Odsetek osób bez kwalifikacji zawodowych jest w powiecie gorlickim stosunkowo niski i wynosi 14% (dla porównania w Krakowie jest równy 31%). Wzrost bezrobocia w ostatnim czasie spowodowany był najprawdopodobniej kryzysem gospodarczym w Europie i po części w kraju, a także zwolnienia grupowe w jednym z największych zakładów powiatu, w Zakładzie Maszyn Górniczych Glinik (na przełomie 2009 i 2010 roku pracę tam straciło około 200 osób).

Analizując poniższy wykres zauważamy podobne trendy w kształtowaniu się stopy bezrobocia na przestrzeni roku. Wskaźnik ten zarówno w powiecie gorlickim, jak i w Małopolsce wzrósł z początkiem nowego roku. Porównując miesiąc luty 2010 z grudniem 2009 zanotowano wzrost o 1,7% stopy bezrobocia w powiecie gorlickim oraz 1,1% w Małopolsce. Można to tłumaczyć typowym dla przełomu roku wahaniem sytuacji na rynku pracy. Do ewidencji urzędu wracały osoby pracujące w charakterze pracowników sezonowych, nie przedłużono umów, ponadto przyczyną może być fakt, iż wiele osób pozostawiło kwestię zarejestrowania się jako bezrobotny na 2010 rok, gdyż nowe przepisy umożliwiają prawo do zasiłku wypłacanego przez cały rok, a nie jak to miało miejsce wcześniej - tylko przez sześć miesięcy. Wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych w okresie od czerwca do września spowodowany mógł być napływem absolwentów szkół.

Wykres 10. Stopa bezrobocia w powiecie gorlickim, województwie małopolskim i w Polsce w okresie od III 2009 roku do II 2010 roku [w %]

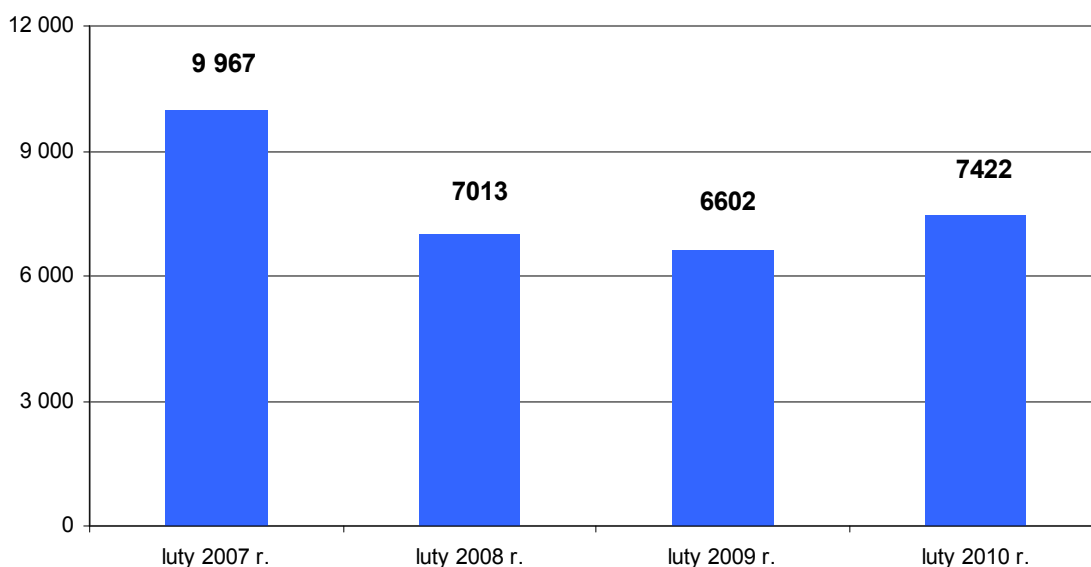

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Gorlicach, 2009 - 2010

Według stanu z końca lutego 2010 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gorlicach było zarejestrowanych 7 422 osób bezrobotnych. Porównując dane z lat 2007, 2008 i 2009 można zauważyć tendencję spadkową w liczbie bezrobotnych w powiecie. Liczba ta zaczęła jednak ponownie wzrastać w roku 2010 i dla porównywanego miesiąca jest o 820 osób wyższa niż w roku 2009.

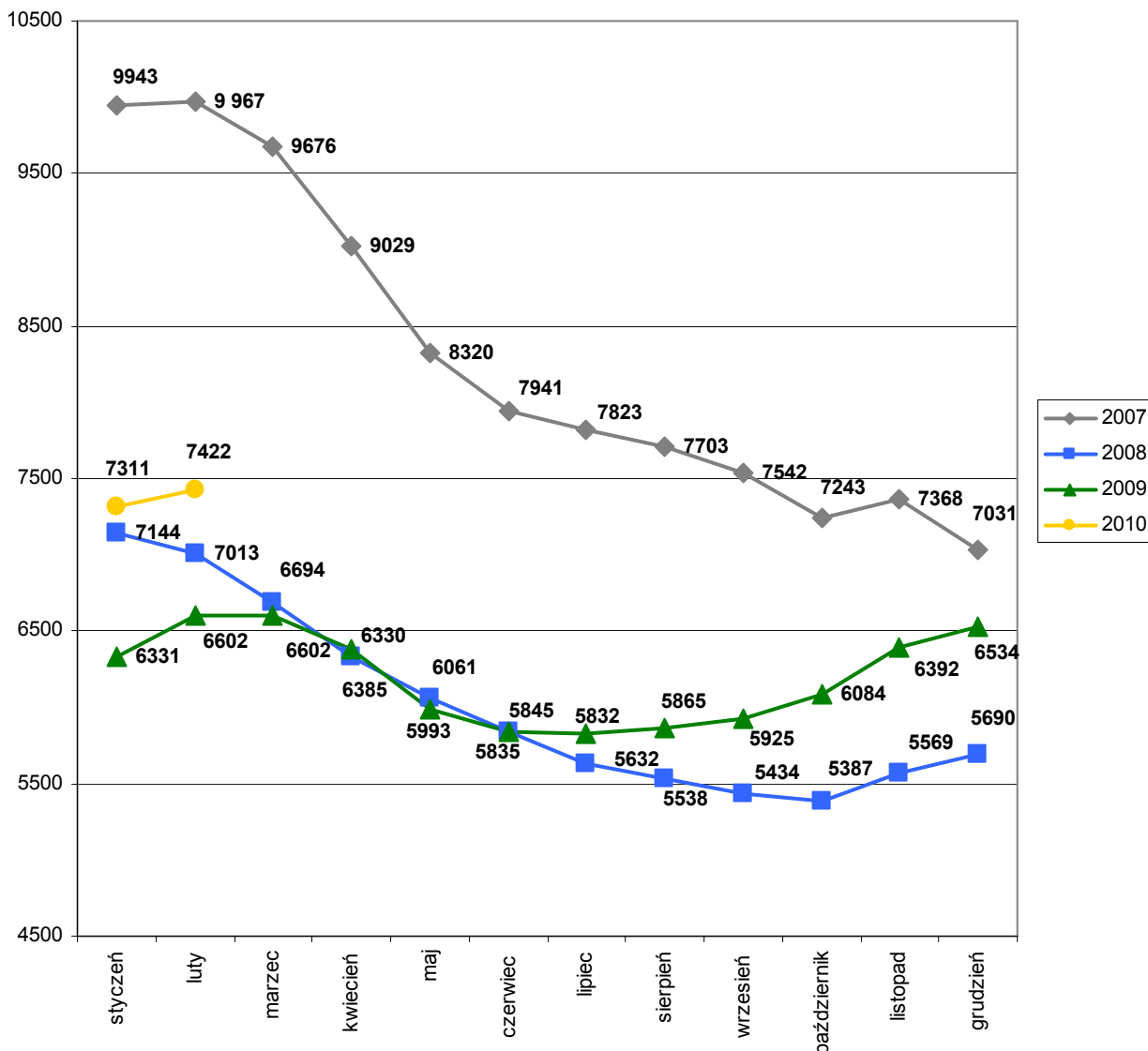
Na koniec 2008 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gorlicach zarejestrowanych było 2 066 bezrobotnych mężczyzn i aż 1,75 razy więcej kobiet – 3 624. Różnica ta nie była już tak drastyczna w lutym 2010 roku, kiedy to stosunek bezrobotnych kobiet do bezrobotnych mężczyzn zarejestrowanych w PUP wynosił 3 882 do 3540. Nadal jednak uzasadnione wydaje się wysunięcie wniosku, że w powiecie gorlickim problem bezrobocia w większym stopniu dotyczy mieszkańców płci żeńskiej. Ich udział w populacji osób bezrobotnych na koniec lutego 2010 wynosił 52,3%.

Wykres 11. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie gorlickim w latach 2007 - 2010

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Gorlicach, 2007 - 2010

Wykres 12. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP dla powiatu gorlickiego w okresie od I 2007 do II 2010

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Gorlicach, 2007 - 2010

Podsumowując, wzrost liczby bezrobotnych w ciągu 2009 roku, spowodowany był przede wszystkim:

- Czynnikiem sezonowym (rejestrowały się osoby po zakończeniu prac sezonowych);
- Zmniejszeniem tempa powstawania nowych miejsc pracy, co związane było z kryzysem gospodarczym;
- Dużą redukcją zatrudnienia w jednej z największych firm na terenie powiatu – zwolnienia grupowe w jednym z największych zakładów powiatu, w Zakładzie Maszyn Górniczych Glinik.

Struktura osób bezrobotnych opisywana może być za pomocą różnych czynników. W poniższej analizie opracowano dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gorlicach za rok 2008, wykorzystując takie wskaźniki, jak poziom wykształcenia osób bezrobotnych, ich struktura ze względu na wiek, staż pracy ogółem oraz czas pozostawania bez pracy w miesiącach. Użyto także czynnika przynależności do wielkich grup zawodowych według Klasyfikacji Zawodów i Specjalności (KZiS) opracowanej na podstawie Międzynarodowego Standardu Klasyfikacji Zawodów ISCO-88 (COM), który zanalizowano na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gorlicach na koniec 2009 roku.

Biorąc pod uwagę **wiek** jako czynnik opisujący strukturę osób bezrobotnych w powiecie gorlickim według stanu na koniec 2008 roku, można zauważyć, że bezrobotni na tym obszarze tworzą społeczność raczej młodą. Najliczniejszą grupę tworzyły osoby w przedziale wiekowym 25 – 34 lata. Najwięcej kobiet pozostających bez pracy plasowało się również we wspomnianym przedziale, natomiast najwięcej bezrobotnych mężczyzn znajdowało się w młodszym przedziale wiekowym, 18 – 24 lata. Co ciekawe, kobiety przeważały liczebnie we wszystkich grupach wiekowych, oprócz najstarszej w której zostały sklasyfikowane, czyli 55 – 59 lat.

Rozpatrując strukturę osób bezrobotnych w powiecie gorlickim według **wykształcenia**, zauważyć można, że dwie zdecydowanie największe grupy bezrobotnych tworzą osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (2 026) oraz policealnym i średnim zawodowym (1 848). W drugiej z wymienionych grup zaznacza się bardzo duża przewaga liczebna bezrobotnych kobiet, podobnie jak wśród osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym oraz średnim ogólnokształcącym – we wszystkich tych grupach stanowią one ponad 70% zarejestrowanych.

Kolejnym czynnikiem opisującym strukturę bezrobocia jest **czas pozostawania bez pracy w miesiącach**. Na koniec 2008 roku w powiecie gorlickim 1 512 osób rejestrujących się jako bezrobotni nie pracowało od przynajmniej 2 lat, z czego ogromną większość stanowiły kobiety (1 207). Mężczyźni dominowali jedynie w najmniej licznej grupie ogółem, czyli wśród osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca (277 mężczyzn w stosunku do 203 kobiet).

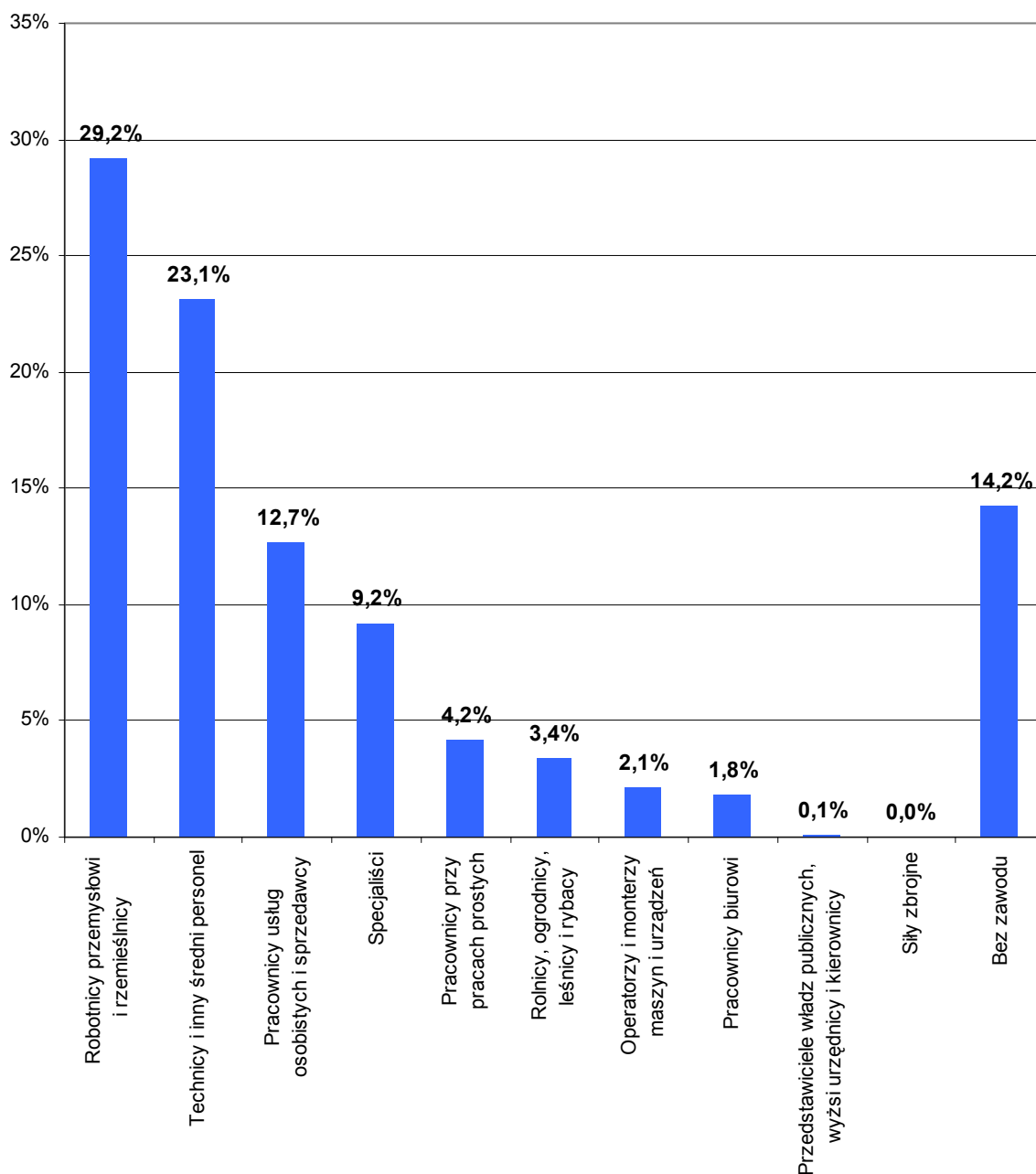
W przypadku rozpatrywania struktury bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gorlicach pod względem **stażu pracy ogółem**, widoczna jest ogromna przewaga osób, które nigdy wcześniej nie pracowały. Stanowią one prawie 26% ogółu bezrobotnych powiatu gorlickiego. W grupie tej zdecydowanie więcej jest bezrobotnych płci żeńskiej – liczba kobiet bez stażu wynosi 1035, natomiast liczba mężczyzn bez wcześniejszych doświadczeń zawodowych jest równa 439. Kobiety dominują również w grupie bezrobotnych ze stażem krótszym niż rok oraz w przedziale od roku do 5 lat, mężczyzn natomiast więcej jest pośród bezrobotnych z doświadczeniem rzędu 20 – 30 lat i więcej, a więc w grupach najmniej licznych dla ogółu bezrobotnych mieszkańców powiatu gorlickiego.

Podsumowując czynniki wpływające na strukturę bezrobocia i jednocześnie biorąc pod uwagę płeć, można śmiało wysnuć następujące wnioski:

Bezrobotni:

- **Płeć**
 - Dominują kobiety
- **Wykształcenie**
 - Najwięcej bezrobotnych: zasadnicze zawodowe oraz policealne i średnie zawodowe
 - Najmniej bezrobotnych: wyższe
- **Staż pracy ogółem**
 - Najwięcej bezrobotnych: 1 – 5 lat
 - Najmniej bezrobotnych: 20 – 30 lat i więcej
- **Czas pozostawania bez pracy w miesiącach**
 - Najwięcej bezrobotnych: powyżej 24
 - Najmniej bezrobotnych: do 1
- **Wiek**
 - Najwięcej bezrobotnych: 25 – 34 lat
 - Najmniej bezrobotnych: 60 – 64 lat

Wykres 13. Struktura bezrobotnych według wielkich grup zawodowych KZiS – dane według stanu na koniec roku 2009

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Gorlicach, 2009

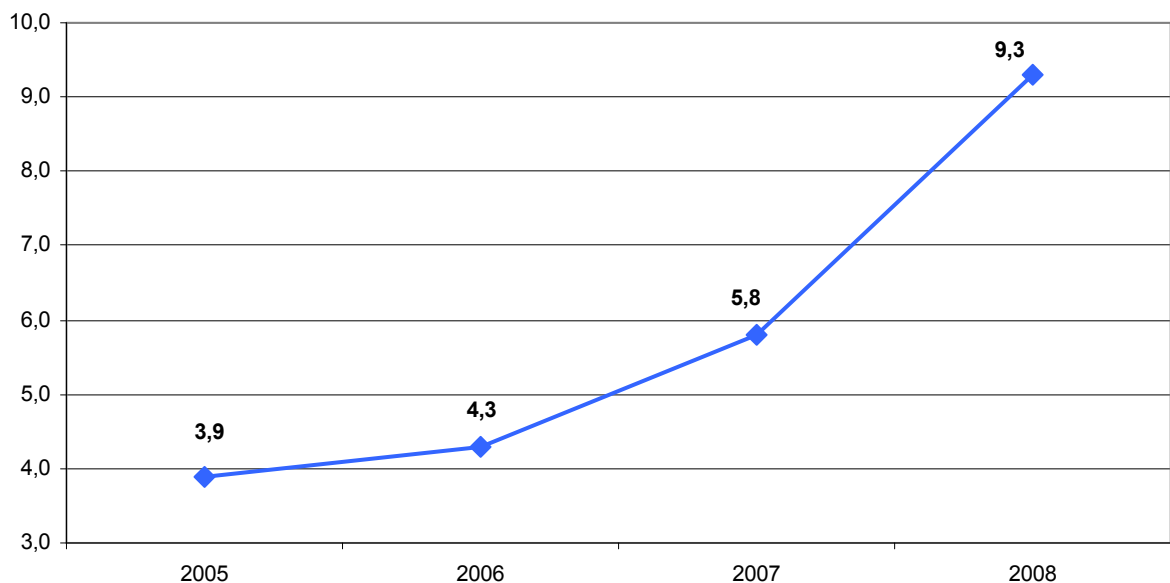
Najwięcej osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gorlicach, znajduje się w grupach zawodowych:

- **„Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy” (29,2%).** W szczególności w zawodach: ślusarz, cukiernik, krawiec, murarz, tokarz, malarz budowlany, piekarz, mechanik samochodów osobowych, stolarz galanterii drzewnej, technolog robót wykończeniowych w budownictwie, stolarz;

- **Technicy i inny średni personel (23,1%).** W szczególności w zawodach: asystent ekonomiczny, technik żywienia i gospodarstwa domowego, handlowiec, technik mechanik, technik budownictwa, technik rolnik, technik technologii odzieży;
- **Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (12,7%).** W szczególności w zawodach: sprzedawca, kucharz, kelner, kucharz małej gastronomii.

Wśród bezrobotnych liczni byli również specjaliści, najczęściej ekonomiści, specjaliści do spraw marketingu (sprzedaży) oraz specjaliści administracji publicznej.

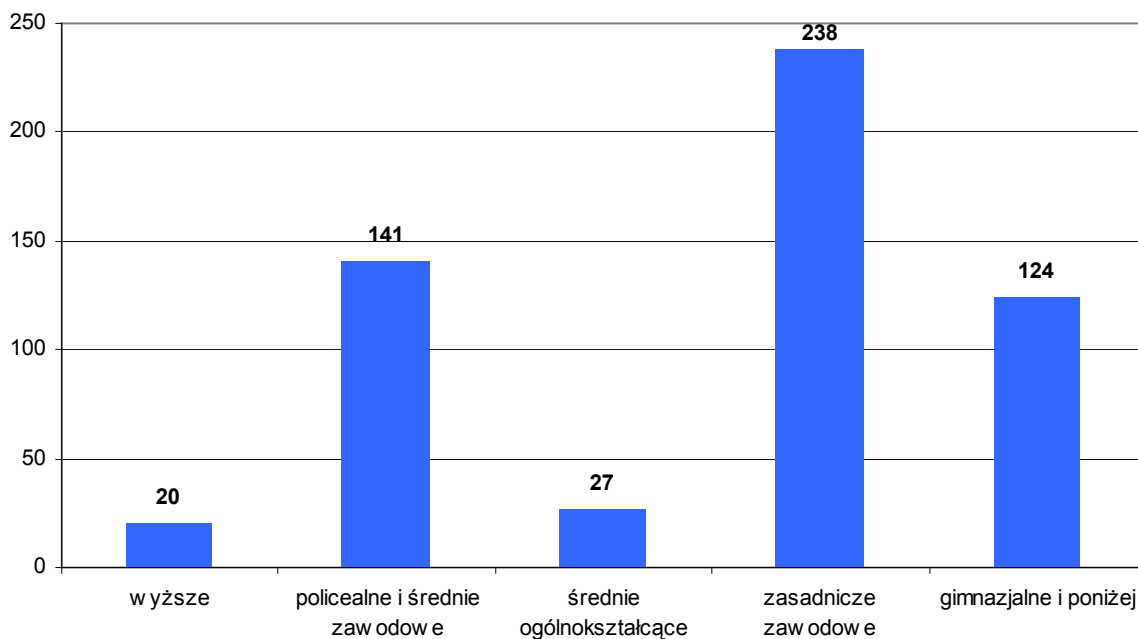
Wykres 14. Procentowy udział osób niepełnosprawnych w bezrobociu rejestrowanym powiatu gorlickiego w latach 2005 - 2008

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Gorlicach, 2005 - 2008

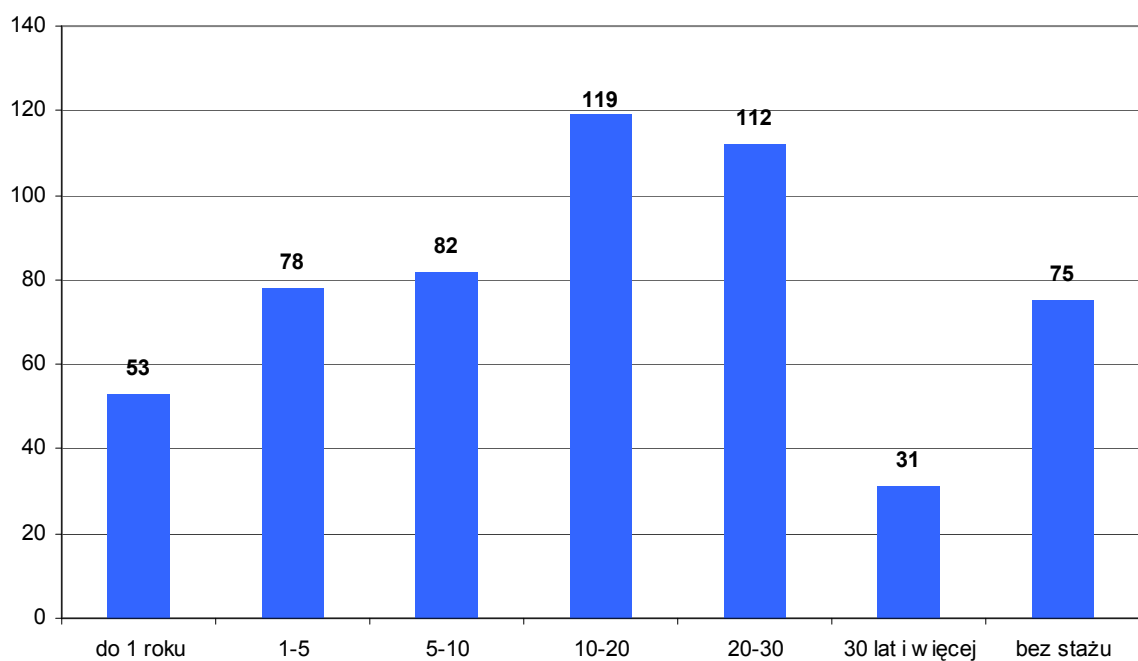
W Powiatowym Urzędzie Pracy w Gorlicach, według stanu na koniec 2008 roku, zarejestrowanych było **560 bezrobotnych osób niepełnosprawnych**. Stanowiło to ponad 9% ogółu zarejestrowanych w PUP w Gorlicach bezrobotnych. Odsetek ten na przestrzeni ostatnich kilku lat znacznie wzrósł, podnosząc się o 5,4 punktu procentowego od roku 2005.

Wykres 15. Niepełnosprawni zarejestrowani w PUP w Gorlicach według wykształcenia – stan na 31.12.2009 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Gorlicach, 2009

Wykres 16. Niepełnosprawni zarejestrowani w PUP w Gorlicach według stażu pracy ogółem – stan na 31.12.2009 roku

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Gorlicach, 2009

Strukturę **wiekową** osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gorlicach analizowano w podziale na sześć grup wiekowych (18 – 24, 25 – 34, 35 – 44, 45 – 54, 55 – 59, 60 lat i więcej) na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gorlicach na dzień 31.12.2009 roku. Struktura tych osób pod względem wieku pokazuje, że zdecydowanie najwięcej zarejestrowanych mieszkańców z tej grupy znajdowało się w przedziale wiekowym 45 – 54 lata (220 osób). Najmniej natomiast było takich osób w wieku 60 lat i więcej (7 osób), a także w wieku 18 – 24 lata (45 osób), co wydaje się być zjawiskiem całkiem naturalnym.

Biorąc pod uwagę **wykształcenie** niepełnosprawnych pozostających bez zatrudnienia, najczęściej posiadają oni wykształcenie zasadnicze zawodowe (238), najrzadsze w tej grupie jest natomiast wykształcenie wyższe (20 osób) oraz średnie ogólnokształcące (27 osób).

Z kolei kierując się kryterium **stażu pracy ogółem**, najwięcej niepełnosprawnych bezrobotnych posiada doświadczenie zawodowe rzędu 10 – 30 lat (w sumie 231 osób), zdecydowanie najmniej jest natomiast osób ze stażem przekraczającym 30 lat (31 osób).

Pod względem **stopnia niepełnosprawności** najliczniejszą grupę w powiecie gorlickim stanowią bezrobotni niepełnosprawni z lekkim stopniem niepełnosprawności (prawie 60% ogółu niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP, 326 osób). Liczną grupę stanowią też osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (218 osób, 39%), natomiast zaledwie 1% bezrobotnych niepełnosprawnych mieszkańców powiatu gorlickiego to osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych w powiecie gorlickim pod względem najczęściej posiadanych kwalifikacji zawodowych nie odbiega znacząco od tej struktury wśród ogółu osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gorlicach. Również w tym przypadku często reprezentowane są zawody z grupy robotników przemysłowych i rzemieślników, techników i innego średniego personelu oraz pracowników usług osobistych i sprzedawców.

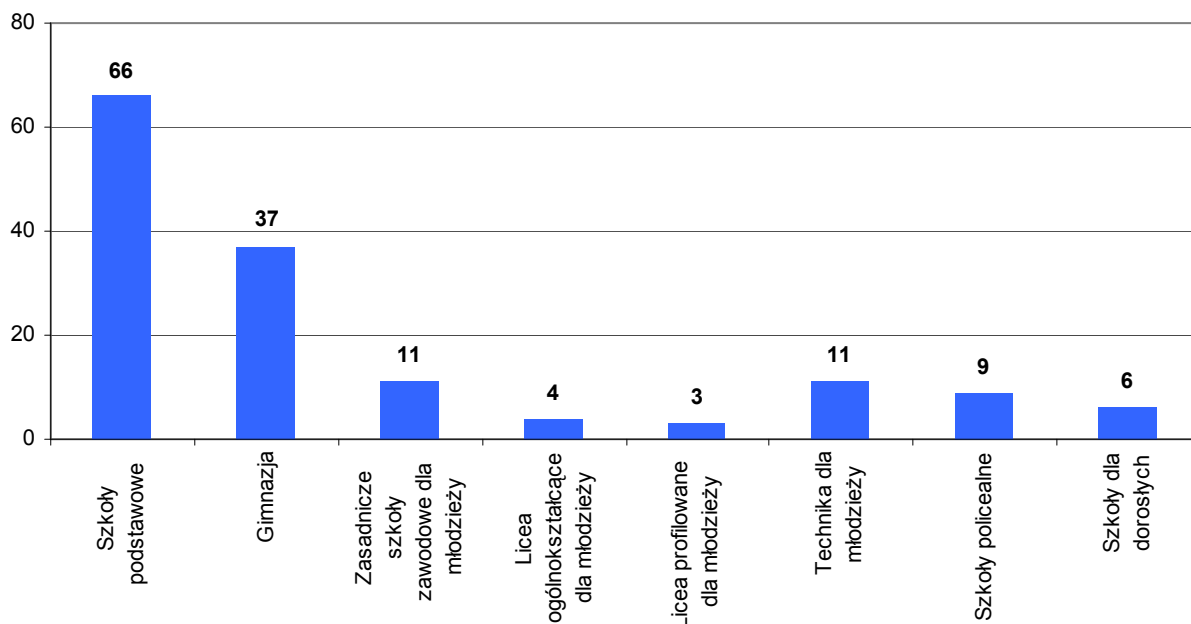
Tabela 3. Kwalifikacje zawodowe osób niepełnosprawnych bezrobotnych według najczęściej występujących w nich zawodów – stan na 30.09.2009 rok

Nazwa zawodu	Liczba osób
Sprzedawca	39
Ślusarz	31
Kucharz	25
Asystent ekonomiczny	24
Technik mechanik	21
Cukiernik	20
Krawiec	18
Murarz	16
Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej	12
Tokarz	11
Malarz budowlany	11
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	10
Stolarz galanterii drzewnej	9
Technik budownictwa	8
Mechanik samochodów osobowych	8
Handlowiec	8
Pracownik biurowy	8
Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	8
Stolarz	8
Technik rolnik	7
Obuwnik przemysłowy	7
Kelner	6
Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	6
Robotnik gospodarczy	5
Kowal	5
Sprzątaczką	5
Piekarz	5

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Gorlicach, 2009

C. Poziom wykształcenia

Wykres 17. Liczba szkół w powiecie gorlickim w roku szkolnym 2008/2009

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

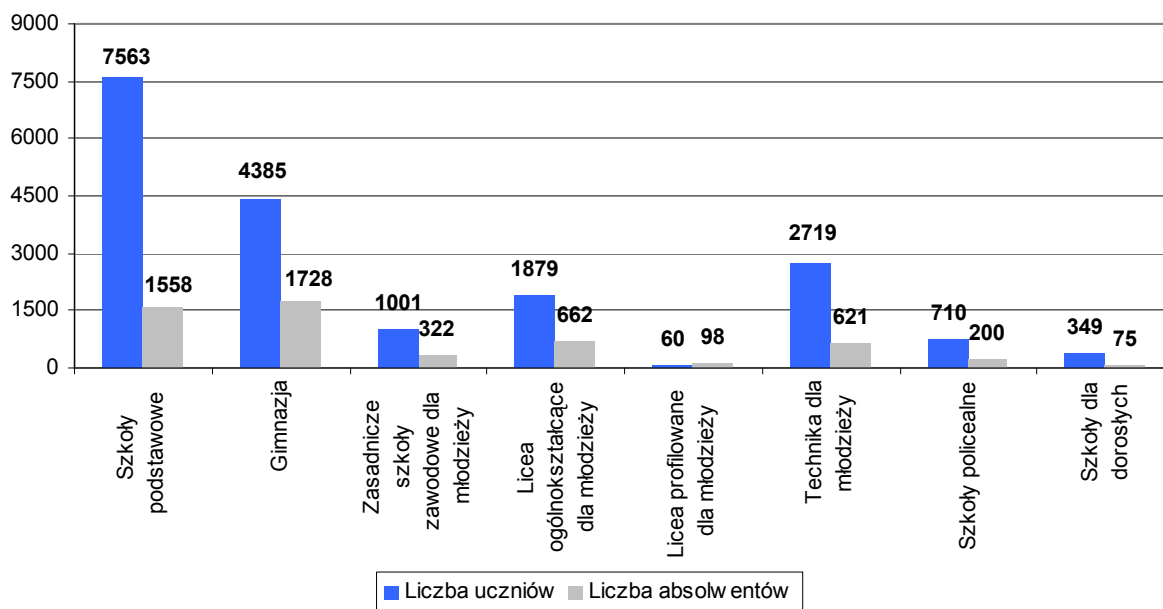
Ogólnie ujmując w powiecie gorlickim jest obecnie optymalna siatka szkół (szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne). Działający system szkół funkcjonuje od wielu lat i jest ogólnie akceptowany przez społeczność lokalną. Szkolenie zawodowe odbywa się na wielu kierunkach/zawodach kształcenia i jest dostosowany do zapotrzebowania rynku pracy i oczekiwań uczniów oraz ich rodziców. Na terenie powiatu gorlickiego działają także filie wyższych uczelni (AGH z Krakowa, Uniwersytet Ekonomiczny z Krakowa). Szkoły ponadgimnazjalne są zlokalizowane w większości w miastach – Gorlice, Biecz, Bobowa, wyjątek stanowią szkoły rolnicze zlokalizowane w Hańczowej i Bystrej. Szkoły podstawowe i gimnazjalne są łatwo dostępne z uwagi na ich rozproszenie na terenie całego powiatu.

Powiatowa sieć szkół / placówek szkolnictwa ponadgimnazjalnego (informacje ogólne):

- Licea Ogólnokształcące w Gorlicach, Bieczu i Bobowej
- Zespół Szkół Nr 1 w Gorlicach
- Zespół Szkół Technicznych w Gorlicach
- Zespół Szkół Ekonomicznych w Gorlicach
- Zespół Szkół Zawodowych w Gorlicach
- Zespół Szkół Zawodowych w Bieczu
- Zespół Szkół Zawodowych w Bobowej
- Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Gorlicach

- Zespoły Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Bystrej i w Hańczowej
- Szkolnictwo o charakterze prywatnym – licea i policealne szkoły zawodowe, a także zasadnicze szkoły zawodowe.

Wykres 18. Liczba uczniów i absolwentów w powiecie gorlickim w roku szkolnym 2008/2009

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

W ostatnich latach daje się zauważyć tendencje do wzrostu zainteresowania kształceniem zawodowym – szczególnie na poziomie technikum. Nadal dużym zainteresowaniem cieszą się także licea ogólnokształcące. Stosunkowo niski udział w strukturze kształcącej się młodzieży mają uczniowie szkół zawodowych. Podejmowane są działania na rzecz poprawy bazy i możliwości kształcenia zawodowego zarówno uczniów jak i osób dorosłych. W ramach tych działań na terenie powiatu powstała nowa placówka oświatowa ukierunkowana na kształcenie zawodowe – Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Gorlicach. Obecnie wdrażane są w Centrum projekty zmierzające do modernizacji placówki i jej wyposażenia techno-dydaktycznego branż: mechanicznej, samochodowej, elektrycznej, informatycznej.

W powiecie gorlickim kształci się m.in. w następujących zawodach:

W ramach technikum i szkół policealnych:

- Technik pojazdów samochodowych;
- Technik mechanik;
- Technik elektryk;
- Technik elektronik;

- Technik ochrony środowiska;
- Technik informatyk;
- Technik ekonomista;
- Technik handlowiec;
- Technik prac biurowych;
- Technik usług hotelarskich;
- Technik usług fryzjerskich;
- Technik usług kosmetycznych;
- Technik budownictwa;
- Technik geodeta;
- Technik kelner;
- Technik usług gastronomicznych;
- Technik agrobiznesu;
- Technik rolnik;
- Technik BHP.

W ramach zasadniczej szkoły zawodowej:

- Operator obrabiarek skrawających;
- Ślusarz;
- Mechanik monter maszyn i urządzeń;
- Mechanik pojazdów samochodowych;
- Blacharz samochodowy;
- Elektromechanik;
- Sprzedawca;
- Murarz;
- Malarz budowlany;
- Stolarz;
- Piekarz;
- Cukiernik;
- Kucharz / Kucharz małej gastronomii.

Według danych raportu „Nauka zawodu w małopolskich szkołach 2009” przygotowanego przez Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji w powiecie gorlickim wśród absolwentów zasadniczych szkół zawodowych najwięcej jest sprzedawców, kucharzy małej gastronomii oraz cukierników. Do najpopularniejszych zawodów wśród absolwenci techników i szkół policealnych należą: technik ekonomista, technik informatyk, technik handlowiec.

Tabela 6. Zmiana liczby uczniów szkół powiatu gorlickiego w latach 2003 – 2008

Liczba uczniów	2003	2004	2005	2006	2008
szkół podstawowych	9 164	8 797	8 361	8 041	7 563
gimnazjów	5 443	5 259	5 022	4 813	4 385
szkół zasadniczych	790	968	1 010	930	1 001
techników	2 894	2 585	2 587	2 681	2 719
liceów profilowanych	533	782	589	401	60
szkół policealnych	286	324	236	88	710
szkół policealnych dla dorosłych	247	331	450	545	349

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych Banku Danych Regionalnych GUS, 2003 - 2008

Najpoważniejszym problemem z zakresu edukacji jest zmniejszająca się w sposób bardzo wyraźny liczba uczniów szkół profilowanych. Równie poważnie wygląda sytuacja w szkolnictwie podstawowym i gimnazjalnym – liczba uczniów w 2008 roku była mniejsza odpowiednio o 17,5% i 19,5% niż w roku 2003. Wzrost zanotowano w technikach, szkołach zasadniczych oraz szkołach policealnych.

Niezbędne może okazać się zaktualizowanie polityki oświatowej powiatu, uwzględniającej tak znaczny ubytek uczniów. Coraz mniejszą ilość roczników wchodzących na rynek pracy należy rekompensować coraz lepszym poziomem ich wykształcenia. Niewątpliwie pozytywną tendencją, która w przyszłości zaowocuje korzystnymi zmianami na lokalnym rynku pracy, jest bardzo wysoki wzrost liczby uczniów w technikach i szkołach policealnych dla dorosłych.

Konieczność zdobywania nowych kwalifikacji wynika z faktu, iż znaczna część osób bezrobotnych w powiecie gorlickim (43,3%) posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe. A to właśnie w tej grupie znajduje się największy odsetek ludności deklarującej, iż wykonywana przez nich praca nie pozwala na wykorzystanie swych kwalifikacji.

Tabela 7. Odsetek dzieci ze szkół powiatu gorlickiego uczących się danego języka obcego w roku szkolnym 2007/2008 (procentowo, 100% - ogół uczniów pobierających nauki języków obcych)

	angielski	niemiecki	francuski	rosyjski	inny
szkoły ponadgimnazjalne	95%	60%	7%	5%	0,5%
szkoły policealne	40%	6%	-	-	-

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Gorlicach, 2008

W szkołach ponadgimnazjalnych powiatu gorlickiego 95% uczniów uczy się języka angielskiego, 60% niemieckiego, 7% francuskiego, zaś 5% rosyjskiego. Uczniowie szkół policealnych mają możliwość podwyższenia swych umiejętności z zakresu języka angielskiego i niemieckiego – szanse te wykorzystuje odpowiednio 40% i 6% uczniów.

Tabela 8. Zestawienie osób w powiecie gorlickim wg przedziału wiekowego, stopnia znajomości języków obcych oraz rodzajów języków obcych

Stopień znajomości języka	Ogółem		23-30 lat		31 lat i więcej	
	Co najmniej średni	Dobry i biegły	Co najmniej średni	Dobry i biegły	Co najmniej średni	Dobry i biegły
Język angielski	68,4%	42,4%	81,9%	45,8%	57,1%	39,3%
Język niemiecki	23,4%	12,7%	26,4%	15,3%	21,4%	10,7%
Język rosyjski	10,8%	5,7%	4,2%	0,0%	16,7%	10,7%
Język francuski	1,9%	1,3%	1,4%	1,4%	2,4%	1,2%
Język hiszpański	1,9%	0,6%	1,4%	0,0%	2,4%	1,2%
Język włoski	1,3%	0,6%	0,0%	0,0%	2,4%	1,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych Advisory Group TEST Human Resources, 2010

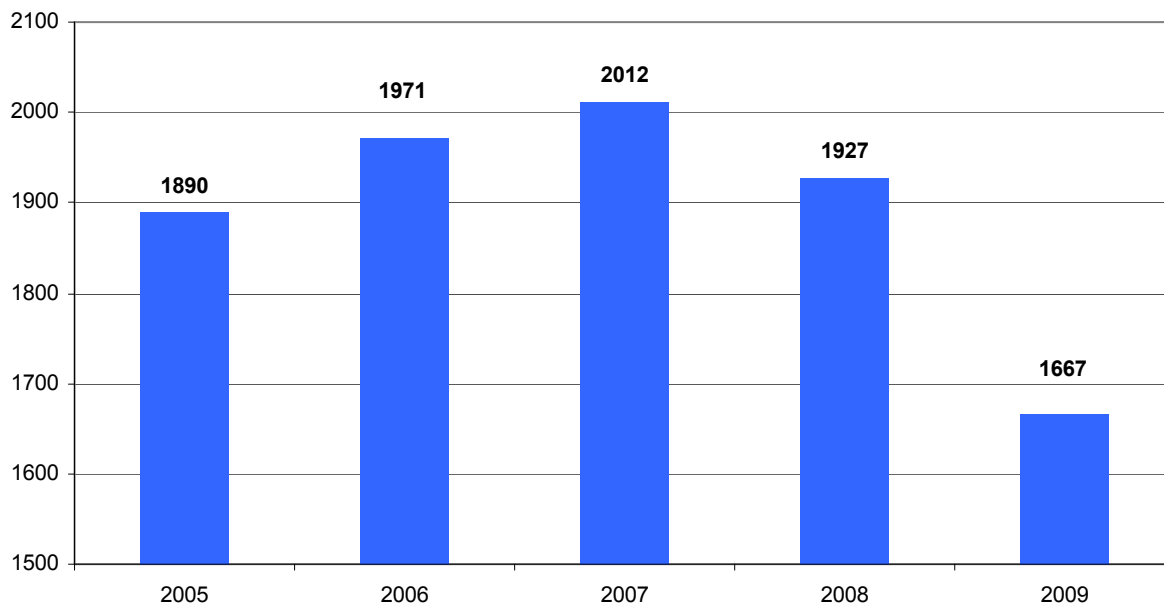
Nauczanie języków obcych jest obecnie jednym z najważniejszych elementów w systemie kształcenia. Najczęściej nauczany językiem obcym we wszystkich typach szkół w powiecie gorlickim jest język angielski. Dominację języka angielskiego widać również wśród kandydatów do pracy z dyplomem, które to dane prezentuje powyższy wykres.

Analiza bazy danych Advisory Group TEST Human Resources ukazuje tendencje znajomości języków obcych wśród ludności mieszkającej w powiecie gorlickim. Można przypuszczać, iż najlepiej znanym językiem obcym jest język angielski, co nie dziwi, biorąc pod uwagę fakt, iż w szkołach średnich właśnie tej język jest

najpopularniejszy. W przedziale wiekowym 23 – 30 lat ponad 80% osób posługuje się językiem angielskim w stopniu co najmniej średnim, a ponad 45% w stopniu dobrym i biegłym. Osoby powyżej 31 roku życia w ponad 57% posługują się w stopniu co najmniej średnim językiem angielskim. Na drugim miejscu znalazł się język niemiecki.

D. Zatrudnienie

Wykres 19. Liczba ofert pracy zgłoszonych do PUP w Gorlicach w latach 2005 - 2008

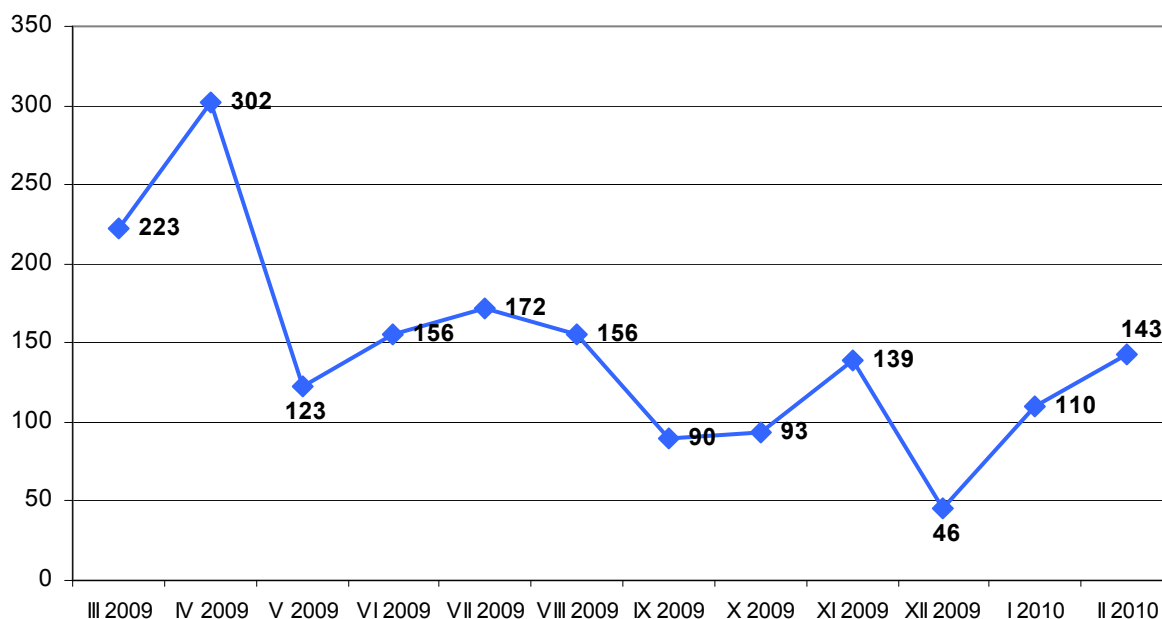
Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Gorlicach, 2005 - 2009

W 2009 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gorlicach zgłoszono 1 667 ofert pracy. Warto zauważyć, iż było ich mniej niż w latach poprzednich, co przedstawia powyższy wykres. W wymiarze rejestrowanego zapotrzebowania na pracowników w powiecie gorlickim corocznie jest do dyspozycji blisko dwa tysiące ofert pracy. Oferty pracy w dyspozycji PUP często wiążą się z oczekiwaniami pracodawców w stosunku do subsydiów. Aktualne zmniejszenie zgłoszeń może być sygnałem gorszej sytuacji na rynku pracy niż w ubiegłych latach.

Największe zapotrzebowanie w powiecie gorlickim w 2009 roku było na:

- Specjalistów;
- Techników i inny średni personel;
- Pracowników biurowych;
- Pracowników usług osobistych i sprzedawców;
- Robotników przemysłowych i rzemieślników;
- Operatorów i monterów maszyn i urządzeń;
- Pracowników przy pracach prostych.

Wykres 20. Liczba ofert pracy zgłoszonych w danym miesiącu w powiecie gorlickim w okresie III 2009 – II 2010

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Gorlicach, 2009 - 2010

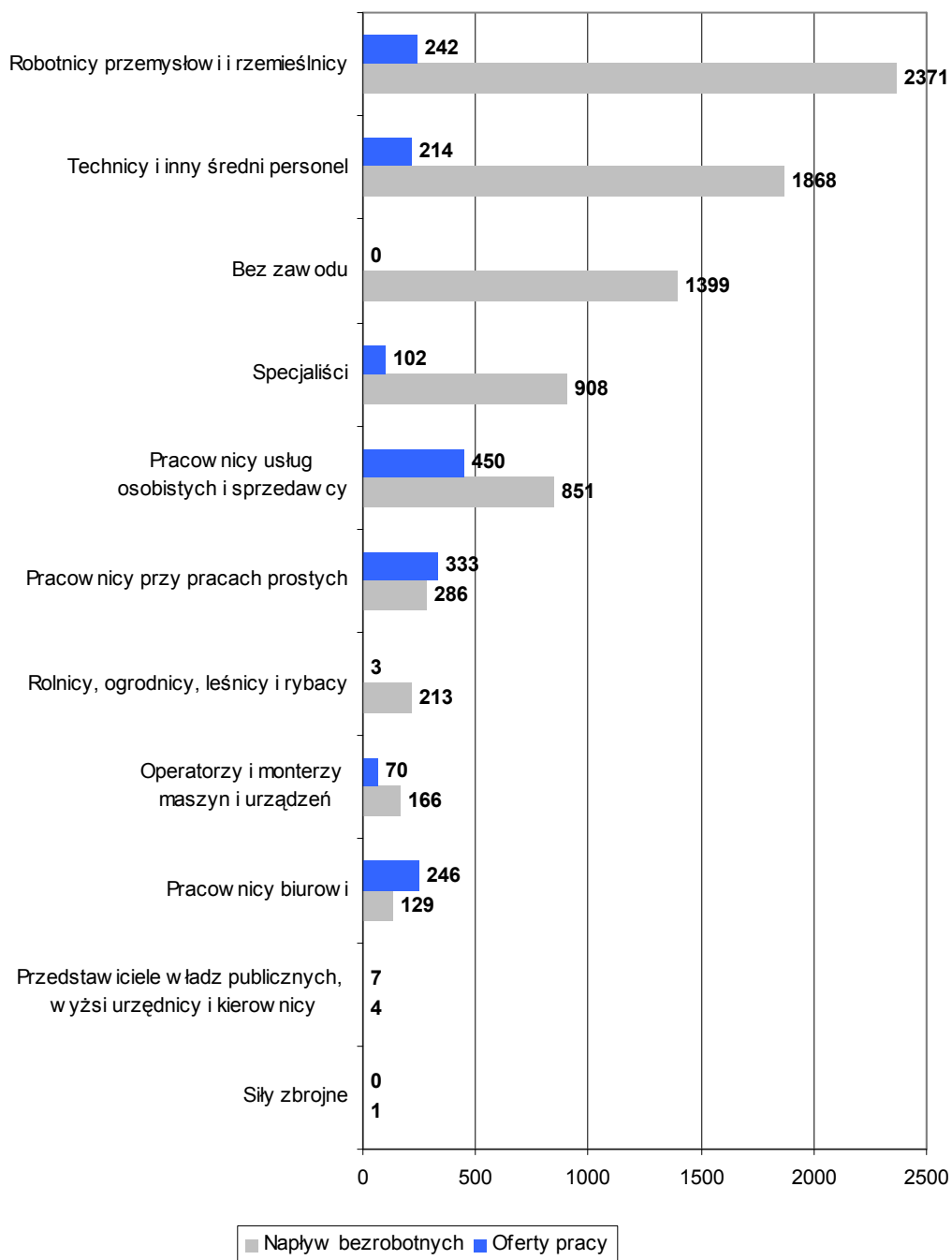
Na podstawie miesięcznej informacji o ofertach pracy można wywnioskować, że w powiecie zapotrzebowanie na pracowników ma charakter sezonowy. Większy popyt jest notowany w miesiącach wiosennych, po których z reguły następuje powolny spadek.

Najwięcej osób bezrobotnych posiada kwalifikacje robotników przemysłowych i rzemieślników, kolejno techników i średniego personelu. Wynika to zarówno z wieloletniego kształcenia w powiecie w określonych zawodach. Liczna grupa osób bez zawodu to absolwenci szkół ogólnokształcących. Wśród osób bezrobotnych wymienia się także dużą grupę specjalistów – absolwentów szkół wyższych. Dominują tutaj zawody ekonomiczne oraz związane z zarządzaniem i sprzedażą.

Popyt na pracowników zgłaszany do Powiatowego Urzędu Pracy w Gorlicach często dotyczy pracowników usług osobistych i sprzedawców (zgłaszanej przez branżę handel, usługi). Niewątpliwie nadal utrzymuje się popyt generowany przez branżę związane z przemysłem – zapotrzebowanie na robotników przemysłowych i rzemieślników, operatorów maszyn i urządzeń. Generalnie zapotrzebowanie na pracowników w największym stopniu skupia się na średnim personelu. Specjalistyczne kwalifikacje są również poszukiwane, jednak należy przyznać, że liczba wolnych stanowisk pracy nie jest tak duża.

Pomimo że w powiecie istnieją wolne stanowiska pracy nie wymagające szczególnych kwalifikacji w obliczu wysokiego bezrobocia najniżej wykształcone osoby mają największe trudności ze znalezieniem pracy.

Wykres 21. Zgłoszone oferty pracy oraz napływ bezrobotnych według grup zawodowych KZiS – dane za rok 2009

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Gorlicach, 2009

Tabela 9. Przykładowe zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie gorlickim w 2009 roku

Zawody Deficytowe		
Księgowy	Opiekun w domu pomocy społecznej	Zabiegowy balneologiczny
Konserwator budynków	Pakowacz	Sprzedawca w stacji paliw
Przedstawiciel handlowy	Technik geodeta	Operator maszyn i urządzeń do rozdrabniania i sortowania surowców mineralnych
Opiekunka dziecięca	Operator myjni	Operator koparek i zwałowarek
Recepcjonista	Pracownik biurowy	Kierowca autobusu
Brukarz	Animator kultury	Goniec
Robotnik gospodarczy	Nauczyciel upośledzonych umysłowo [oligofrenopedagog]	Sortowacz
Zaopatrzeniowiec	Doradca zawodowy	Kasjer handlowy
Sekretarka	Technik fizjoterapii	Kierowca samochodu ciężarowego
Psycholog		Elektromonter instalacji elektrycznych
Bibliotekarz		
Zawody Nadwyżkowe		
Asystent ekonomiczny	Tokarz	Nauczyciel języka obcego
Handlowiec	Prawnik legislator	Krawiec
Mechanik samochodów osobowych	Murarz	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie
Pedagog	Rzeźnik wędliniarz	Nauczyciel nauczania początkowego
Malarz – tapeciarz	Kowal	Stolarz
Specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych	Ślusarz	Kucharz małej gastronomii
Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	Frezer	Mechanik samochodów ciężarowych
Stolarz galanterii drzewnej	Monter instalator urządzeń technicznych w budownictwie wiejskim	Specjalista do spraw finansów
Malarz budowlany	Technik informatyk	Elektromonter [elektryk] zakładowy
Monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych	Specjalista administracji publicznej	Specjalista do spraw rachunkowości
		Monter wyrobów z drewna

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Gorlicach „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie gorlickim w 2009 roku”, Część I: Diagnoza sytuacji w 2009 roku.

Mianem zawodów deficytowych określa się zawody, na które występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w danym zawodzie. Do tego typu zawodów w powiecie gorlickim zakwalifikowano m.in.: księgowego, recepcjonistę, technika geodetę, kasjera handlowego.

Występowanie zawodów nadwyżkowe na rynku pracy oznacza, iż jest mniejsze zapotrzebowanie na pracowników w tych zawodach w stosunku do ilości bezrobotnych posiadających takie zawody. W powiecie gorlickim do takich zawodów zaliczono m.in. handlowca, malarza budowlanego, kowala, frezera, nauczyciela języka obcego – czyli wśród zawodów nadwyżkowych znalazły się jak zwykle zarówno zawody robotnicze wymagające pracy fizycznej i wykorzystania wąskich kwalifikacji jak i zawody polegające na pracy umysłowej i wymagające wyższych kwalifikacji.

Tabela 10. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sektorów własnościowych w 2008 roku w powiecie gorlickim

Podmioty gospodarki narodowej	Powiat gorlicki
Ogółem	6 364
Sektor publiczny	
podmioty gospodarki narodowej ogółem	345
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	295
przedsiębiorstwa państwowe	11
spółki handlowe	1
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	4
Sektor prywatny	
podmioty gospodarki narodowej ogółem	6 019
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	4 937
spółki handlowe	201
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	20
spółdzielnie	57
fundacje	12
stowarzyszenia i organizacje społeczne	260

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2008

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w powiecie gorlickim stanowią 77,5% wszystkich tamtejszych firm. W 2008 roku zanotowano najwyższą liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na przestrzeni lat 2005 – 2008. Z istotniejszych aktorów lokalnej gospodarki należy wymienić także spółki prawa handlowego – 3,1% z ogółu podmiotów gospodarczych. Znikomy udział uczestnictwa charakteryzuje spółki z udziałem kapitału zagranicznego (0,3%) oraz spółdzielnie (0,9%). Ważne miejsce zajmują fundacje i stowarzyszenia, stanowiące 4,3% wszystkich podmiotów. Ta relatywnie wysoka wartość – w porównaniu z pozostałymi powiatami (w powiecie jasielskim wynosi ona 3,8%, w powiecie suskim 2,1%) oraz województwem małopolskim (2,6%) - informuje o aktywności mieszkańców w sferze społecznej i ich kreatywności.

Wskaźnik przedsiębiorczości - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

- Wskaźnik przedsiębiorczości dla powiatu gorlickiego: **62,65**⁵

Współczynnik aktywności zawodowej informuje o stosunku osób w aktywności zawodowej (tzn. pracujących i bezrobotnych) w danym wieku (15-59 dla kobiet i 15-64 dla mężczyzn) do ogółu ludności w tym wieku.

- Współczynnik aktywności zawodowej dla powiatu gorlickiego: **43,33 %**⁶

⁵ GUS, 2009

⁶ GUS, 2008

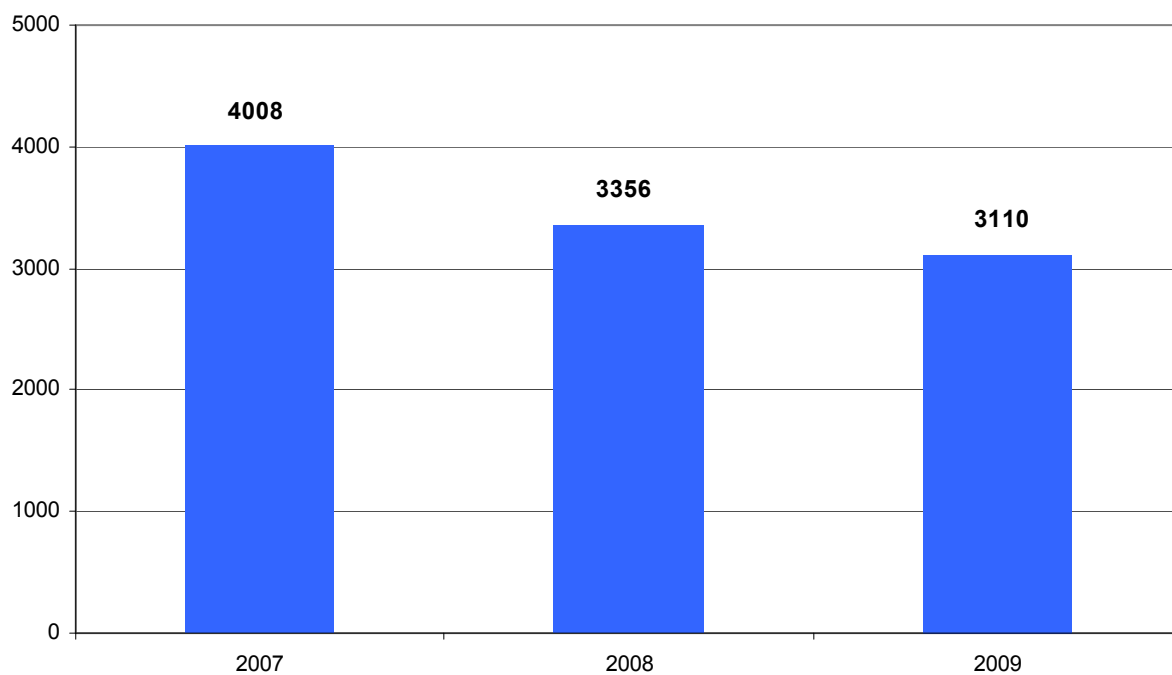
Tabela 11. Zmiana liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w latach 2005 – 2008 w województwie małopolskim

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą			
Jednostka terytorialna	2006	2007	2008
Powiat m. Kraków	73 279	71 875	72 173
Powiat krakowski	16 248	16 541	17 289
Powiat wadowicki	12 302	12 358	12 560
Powiat nowotarski	9 809	10 230	10 526
Powiat oświęcimski	9 817	9 892	10 024
Powiat nowosądecki	8 284	8 762	9 562
Powiat olkuski	9 428	9 475	9 492
Powiat chrzanowski	8 333	8 285	8 374
Powiat myślenicki	7 509	7 942	8 284
Powiat wielicki	7 461	7 673	8 095
Powiat m. Tarnów	7 413	7 431	7 524
Powiat tatrzański	6 710	7 051	7 373
Powiat tarnowski	6 503	6 659	7 087
Powiat m. Nowy Sącz	5 887	5 962	6 297
Powiat limanowski	5 349	5 634	6 112
Powiat suski	5 774	5 823	6 011
Powiat bocheński	5 084	5 311	5 553
Powiat gorlicki	4 425	4 667	4 937
Powiat brzeski	3 818	3 930	4 157
Powiat miechowski	3 012	3 104	3 290
Powiat proszowicki	2 075	2 114	2 191
Powiat dąbrowski	1 781	1 811	1 951

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych GUS, 2006 - 2008

Powiat gorlicki uplasował się na 18 miejscu wśród wszystkich powiatów Małopolski pod względem ilości osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. W przeciągu okresu 2006 – 2008 zostało zarejestrowanych 512 nowych podmiotów.

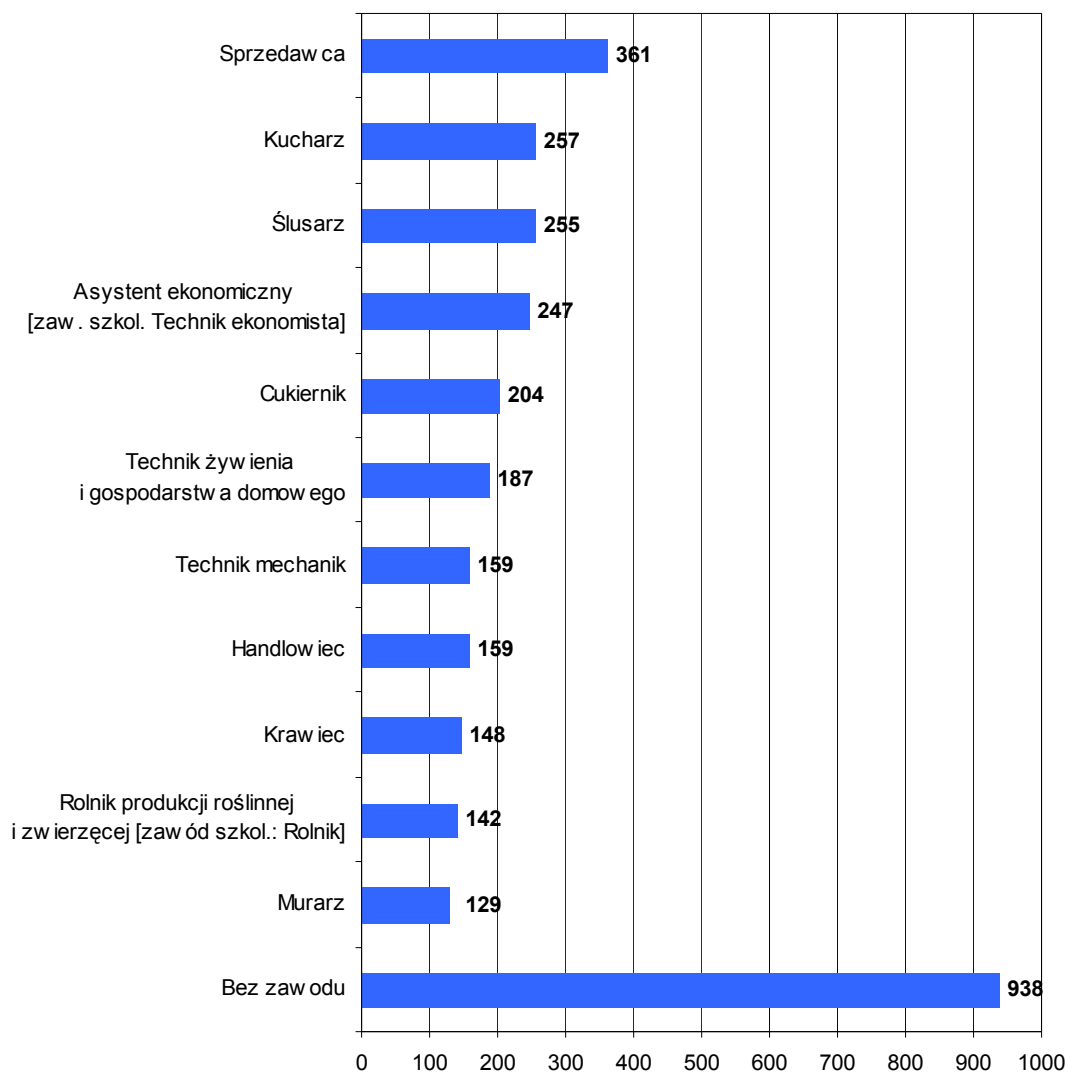
Wykres 22. Podjęcia pracy w powiecie gorlickim w latach 2007 - 2009

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Gorlicach, 2007 – 2009

W 2009 roku spadła liczba osób, które podjęły pracę porównując zarówno z rokiem 2008 o 7,3% oraz aż o 22,4% w stosunku do 2007 roku.

Wykres 23. Zawody najczęściej reprezentowane wśród bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Gorlicach na koniec roku 2009

Źródło: Opracowanie AG TEST HR na podstawie danych PUP w Gorlicach, 2009

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Gorlicach w 2009 roku najliczniejszą grupę bezrobotnych tworzyły osoby „bez zawodu”, natomiast wśród osób z zawodem najczęściej reprezentowane były następujące zawody: sprzedawca, kucharz, ślusarz, asystent ekonomiczny.

4. WSPARCIE DZIAŁAŃ UKIERUNKOWANYCH NA TWORZENIE MIEJSC PRACY

Lokalne instytucje wspierające rozwój rynku pracy:

Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej przy Wojewódzkich Urzędach Pracy, to kolejne ważne instytucje. Centra te posiadają komplementarną informację oraz nowoczesną infrastrukturę. Mogą być dla doradcy źródłem wiedzy o zawodach i informacji o zmianach na rynku pracy, które wymusza aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza. Mogą również umożliwić samej młodzieży stały dostęp do bogatej i aktualnej informacji zawodowej, prezentowanej w formie materiałów pisanych, filmów oraz programów komputerowych

Zakłady Doskonalenia Zawodowego swoją ofertę kierują zarówno do młodzieży jak i dorosłych. ZDZ prowadzą szeroką działalność kursową, której oferta wynika z potrzeb rynku pracy i często z bezpośrednich sugestii urzędów pracy. Są to kursy: przyuczające do zawodu, doskonalące, kwalifikacyjne itp. Wiedza o formach i zakresie tematycznym szkoleń może znacznie ułatwić przygotowanie do wejścia na rynek pracy oraz planowanie samozatrudnienia.

Cechy, Izby Rzemieśnicze i Małej Przedsiębiorczości umożliwiają szkolenie zawodowe w formie nauki zawodu w rzemiośle, której czas trwania jest zróżnicowany zależnie od wieku i rodzaju przygotowania zawodowego.

Młodzieżowe Biura Pracy oraz Centra Edukacji Pracy OHP proponują młodzieży różne formy szkoleń także dla tych uczniów, którzy z różnych powodów nie ukończyli szkoły w przewidzianym terminie. Dają młodzieży również propozycje pracy wakacyjnej i śródrocznej. Hufce Pracy stanowią mogą znakomitą pomoc dla szkolnego doradcy zawodowego w jego pracy wychowawczej.

Wśród instytucji wspierających pracę szkolnych doradców zawodowych należy wymienić **Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej (KOWEziU)**. Organizuje on i koordynuje szkolenia dla nauczycieli konsultantów i doradców metodycznych, opracowuje programy kształcenia zawodowego oraz prowadzi działalność wydawniczą z uwzględnieniem warsztatu metodycznego doradcy.

Powiatowe urzędy pracy realizują zadania z zakresu promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy; świadczą usługi osobom bezrobotnym, poszukującym pracy oraz pracodawcom.

Usługi rynku pracy świadczone przez urzędy pracy dla pracodawców oraz osób bezrobotnych i poszukujących pracy:

- Pośrednictwo pracy** - polega na udzielaniu pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w pozyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w doborze odpowiednich kandydatów do pracy. Jest realizowane jest nieodpłatnie, zgodnie z zasadami dostępności, dobrowolności, równości i jawności usług.

Pośrednicy pracy:

- pozyskują i upowszechniają oferty pracy,
- udzielają pracodawcom informacji o kandydatach do pracy,
- inicjują i organizują kontakty pracodawców z kandydatami: indywidualne lub poprzez **giełdy pracy** – podczas których następuje rekrutacja spośród zainteresowanych kandydatów do pracy oraz **targi pracy** – w czasie których następuje prezentacja wolnych miejsc pracy przez wielu pracodawców,
- zapoznają z aktualną sytuacją na lokalnym rynku pracy, informują o przysługujących prawach i obowiązkach,
- informują o usługach i instrumentach rynku pracy wspierających tworzenie nowych lub utrzymanie istniejących miejsc pracy.

Zgłoszenie wolnego miejsca pracy:

- pracodawca zgłasza ofertę pracy do jednego wybranego przez siebie urzędu pracy ze względu na siedzibę, miejsce wykonywania pracy lub z innego powodu;
- pracodawca może wybrać jeden sposób realizacji oferty pracy jako: „**zamkniętej**” – udostępnianej wyłącznie osobom zarejestrowanym jako bezrobotne i spełniającym wymagania, którym są wydawane skierowania: ta oferta jest podawana do wiadomości bez informacji umożliwiających identyfikację pracodawcy lub „**otwartej**” – udostępnianej w pełnym zakresie wszystkim zainteresowanym osobom, którym – za zgodą pracodawcy – może być wydane skierowanie, ta oferta zawiera dane umożliwiające identyfikację pracodawcy.

Zgłaszając ofertę pracy podaje się:

- **dane dotyczące pracodawcy:** nazwę, adres, numer telefonu, imię i nazwisko osoby do kontaktu, oznaczenie formy prawnej prowadzonej działalności gospodarczej, REGON, NIP, rodzaj działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności, stan zatrudnienia;
- **informacje na temat warunków zatrudnienia:** nazwę stanowiska, liczbę wolnych miejsc pracy (w tym liczbę miejsc pracy dla niepełnosprawnych), miejsce wykonywania pracy, rodzaj umowy, informacje o systemie i czasie pracy, wysokości wynagrodzenia, planowaną datę zatrudnienia, wymagania co do kwalifikacji i umiejętności kandydatów do pracy.

Rozpowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy odbywa się poprzez zamieszczenie ich na tablicy ogłoszeń oraz w internetowej bazie ofert pracy.

W ramach sieci **EURES** (European Employment Services), urząd pracy prowadzi pośrednictwo pracy związane ze swobodnym przepływem pracowników na terenie UE, EOG oraz państw korzystających ze swobody przepływu osób.

Pośrednicy pracy udzielają informacji na temat:

- aktualnie upowszechnionych zagranicznych ofert pracy;
- warunków życia i pracy w poszczególnych krajach Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
- innych możliwości poszukiwania zatrudnienia za granicą, w szczególności z wykorzystaniem stron internetowych publicznych służb zatrudnienia w poszczególnych krajach oraz portali www.eures.praca.gov.pl oraz www.eures.europa.eu.

- 2. Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa** - zadaniem poradnictwa zawodowego jest udzielanie pomocy bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia. Poradnictwo zawodowe świadczone jest w formie porad indywidualnych i grupowych.
- 3. Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy – Klub Pracy** - polega na przygotowaniu poprzez szkolenia osób bezrobotnych i poszukujących pracy do lepszego radzenia sobie w poszukiwaniu i podejmowaniu zatrudnienia.
- 4. Doradztwo dla pracodawców** - na wniosek pracodawcy doradcy zawodowi mogą udzielić pomocy w zakresie:
 - doboru kandydatów do pracy spośród bezrobotnych i poszukujących pracy,
 - wspierania rozwoju zawodowego pracowników.

Ponadto, doradcy zawodowi udzielają informacji osobom zwalnianym z przyczyn ekonomicznych zakładu pracy, będących w okresie wypowiedzenia umowy o pracę, współpracując w tym zakresie z przedstawicielami zakładów pracy i związkami zawodowymi, w ramach Zespołu ds. Zapobiegania Negatywnym Skutkom Zwolnień Grupowych.

- 5. Szkolenia** - inicjowane są w celu podwyższenia dotychczasowych kwalifikacji zawodowych, zwiększenia szans na uzyskanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej bezrobotnych i poszukujących pracy, w szczególności w przypadku braku kwalifikacji zawodowych, konieczności zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji, czy utraty zdolności do wykonywania pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie.

Formy szkoleń:

- szkolenia grupowe – realizowane zgodnie z Planem szkoleń na dany rok, opracowanym na podstawie wyników badań, analiz i prognoz na rynku pracy, częstotliwości występowania ofert oraz zapotrzebowania ze strony pracodawców;
- szkolenia w trybie indywidualnym – osoby bezrobotne kierowane są na wskazane przez siebie szkolenie, jeżeli uzasadnią celowość tego szkolenia (oświadczenie przyszłego pracodawcy o zamiarze powierzenia tej osobie odpowiedniej pracy, oświadczenie o zamiarze rozpoczęcia działalności gospodarczej, inne uzasadnienie celowości skierowania na szkolenie), a jego koszt w części finansowanej z Funduszu Pracy nie przekroczy 300% przeciętnego wynagrodzenia. Skierowanie takie przysługuje nie częściej niż raz w ciągu roku kalendarzowego.

Szkoleniami mogą być objęte osoby:

- bezrobotne;
- poszukujące pracy, które m. in. są w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy lub są zatrudnione u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji.

Szkolenie może trwać do 6 miesięcy, a w przypadkach uzasadnionych programem szkolenia - nie dłużej niż 24 miesiące. Bezrobotnemu w okresie odbywania szkolenia przysługuje stypendium.

Osoby bezrobotne i poszukujące pracy mogą ponadto ubiegać się o:

- przyznanie pożyczki na sfinansowanie kosztów szkolenia do wysokości 4 – krotnego przeciętnego wynagrodzenia;
- sfinansowanie kosztów studiów podyplomowych do wysokości 100%, jednak nie więcej niż do wysokości 3 – krotnego przeciętnego wynagrodzenia;
- sfinansowanie kosztów egzaminów, licencji niezbędnych do wykonywania pracy do wysokości przeciętnego wynagrodzenia.

- 6. Staże** - polegają na nabywaniu przez osobę bezrobotną praktycznych umiejętności do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy, bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Staż odbywa się na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej pomiędzy pracodawcą a urzędem pracy, na okres od 3 do 6 miesięcy, a w niektórych przypadkach do 12 miesięcy, według określonego programu. W okresie odbywania stażu, stażystom przysługuje **stypendium** wypłacane przez Urząd Pracy.

Stáže organizowane są w pierwszej kolejności u pracodawców, którzy:

- prowadzą działalność gospodarczą, co najmniej przez 6 miesięcy;
- nie zmniejszyli stanu zatrudniania powyżej 10 % w ciągu ostatnich 6 miesięcy;
- deklarują zatrudnienie kandydata po odbyciu przez niego stażu;

- wywiązywali się z dotychczasowych zobowiązań wynikających z umów zawartych z Urzędem Pracy;
- nie zalegają z opłatami w ZUS i Urzędzie Skarbowym;
- tworzą miejsca odbywania stażu na terenie Tarnowa i Powiatu Tarnowskiego.

7. Przygotowanie zawodowe dorosłych - jest to praktyczna nauka zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych, realizowane bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Jest realizowane w oparciu o program ukierunkowany na nabycie umiejętności praktycznych oraz zdobywanie wiedzy teoretycznej opracowany przez pracodawcę lub instytucję szkoleniową i kończy się egzaminem potwierdzającym uzyskane kwalifikacje. Odbywa się na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej pomiędzy pracodawcą a starostą. Możliwa jest umowa trójstronna, zawierana pomiędzy pracodawcą, starostą i instytucją szkoleniową, wpisaną do rejestru prowadzonego przez wojewódzki urząd pracy. Uczestnikowi przygotowania zawodowego przysługuje stypendium.

Kształcenie jest realizowane w miejscu pracy odbywa się w formie:

- praktycznej nauki zawodu trwającej od 12 do 18 miesięcy, umożliwiającej przystąpienie do egzaminu na tytuł zawodowy lub egzaminu czeladniczego;
- przyuczenia do pracy trwającego od 3 do 6 miesięcy, mającego na celu zdobycie wybranych kwalifikacji lub umiejętności niezbędnych do wykonywania określonych zadań zawodowych.

Pracodawcy przysługuje:

- zwrot poniesionych wydatków na uczestnika przygotowania zawodowego w wysokości do 2% przeciętnego wynagrodzenia za każdy pełny miesiąc realizacji programu;
- premia w wysokości 400 zł za każdy pełny miesiąc – w przypadku, gdy uczestnik przygotowania zawodowego ukończył program i zdał egzamin przeprowadzony przez komisję egzaminacyjną lub przez instytucję szkoleniową.

8. Dofinansowanie kosztów studiów podyplomowych - starosta na wniosek bezrobotnego może sfinansować z Funduszu Pracy koszty studiów podyplomowych należne organizatorowi studiów do wysokości 100% jednakże nie więcej niż 300% przeciętnego wynagrodzenia.

9. Dofinansowanie wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy – pracodawcy mają możliwość ubiegania się o doposażenie i wyposażenie nowo tworzonego miejsca pracy, na którym zostanie zatrudniona osoba bezrobotna. Wartość uzyskanego wsparcia jest określona w indywidualnej umowie, przy czym nie może być wyższa niż sześciokrotna wysokość przeciętnego wynagrodzenia. Po podpisaniu umowy podmiot ponosi koszty na wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy i zatrudnia na utworzonym stanowisku pracy skierowaną osobę bezrobotną w pełnym wymiarze czasu pracy na okres min. 24 miesięcy.

10. Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej - jest to forma pomocy, kierowana do osób bezrobotnych, która daje możliwość ubiegania się o bezzwrotną pomoc finansową na otwarcie własnej działalności gospodarczej. Jednym z warunków uzyskania w/w pomocy jest prawidłowe wypełnienie wniosku dostępnego na stronie urzędu wraz ze wszystkimi załącznikami. Corocznie duża grupa osób bezrobotnych, korzysta z tej formy pomocy.

11. Prace interwencyjne oraz roboty publiczne - jest to zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które następuje w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Pracodawca będący organizatorem prac interwencyjnych czy robót publicznych może otrzymać refundację części kosztów poniesionych na wynagrodzenie, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych.

5. Dokument został stworzony na podstawie danych z następujących instytucji:

1. Advisory Group TEST Human Resources – firma doradztwa personalnego;
2. Główny Urząd Statystyczny;
3. Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji;
4. Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie;
5. Powiatowy Urząd Pracy w Gorlicach;
6. Starostwo Powiatowe w Gorlicach;
7. Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego w Krakowie;
8. Urząd Statystyczny w Krakowie;
9. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Krakowie.

6. Dokument został stworzony w trakcie warsztatów, które odbyły się w dniach 10-12 maja 2010 roku w Gorlicach. W opracowywaniu informacji wzięli udział przedstawiciele następujących instytucji:

1. Powiatowy Urząd Pracy w Gorlicach;
2. Urząd Miasta w Gorlicach;
3. Urząd Miejski w Bieczu;
4. Urząd Miejski w Bobowej;
5. Urząd Gminy Ropa;
6. Urząd Gminy Sękowa;
7. Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Gorlicach;
8. Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie.